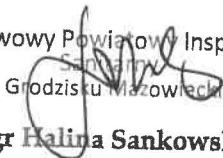

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W GRODZISKU MAZOWIECKIM
05-825 GRODZISK MAZOWIECKI
UL. Żwirki i Wigury 10**

**OCENA STANU SANITARNEGO
POWIATU GRODZISKIEGO
w 2022 ROKU**

Państwowy Powiatowy Inspektor
Sanitarno-Epidemiologiczny
w Grodzisku Mazowieckim

mgr Halina Sankowska

SPIS TREŚCI:

- Informacja ogólna
- Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Komunalnej
- Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności i Żywienia
- Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Pracy
- Nadzór epidemiologiczny
- Ocena stanu sanitarnego zakładów nauczania i wychowania
- Działalność oświatowo – zdrowotna i promocja zdrowia
- Nadzór zapobiegawczy

I. Informacja ogólna

Państwowa Inspekcja Sanitarna wypełnia zadania z zakresu zdrowia publicznego, określone w Ustawie z dn. 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 338). Swoje zadania realizuje poprzez nadzór bieżący i zapobiegawczy. Organem inspekcji, jako organu rządowego administracji zespolonej w województwie jest Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, któremu podlega stacja sanitarno-epidemiologiczna. W powiecie grodziskim funkcję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego pełni Pani Halina Sankowska. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna ma siedzibę w Grodzisku Mazowieckim, przy ul. Żwirki i Wigury 10.

Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grodzisku Mazowieckim oraz działających w jego imieniu pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej obejmuje terytorialnie powiat grodziski, który jest położony w zachodniej części Województwa Mazowieckiego. Powiat ten zamieszkuje ponad 98 tys. mieszkańców na powierzchni 367 km². W jego skład wchodzi 6 gmin: Miasto i Gmina Grodzisk Mazowiecki, Gmina Baranów, Gmina Jaktorów, Gmina Żabia Wola oraz miasta Milanówek i Podkowa Leśna.

W ramach prowadzonej działalności inspekcja sanitarna w powiecie grodziskim w roku 2022 sprawowała nadzór bieżący nad warunkami:

- higieny środowiska – nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, czystością powietrza, gleby, wód i innych elementów środowiska, a także nadzór nad należytym stanem higienicznym nieruchomości, zakładów pracy, obiektów użyteczności publicznej, dróg, ulic i środków transportu;
- higieny w zakładach pracy – ocena warunków zdrowotnych środowiska pracy, zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych związanych z warunkami pracy; nadzór nad wprowadzaniem produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- higieny procesów nauczania i wychowania – ocena warunków higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych i wypoczynku oraz sprzętu tam używanego, a także nadzór nad higieną samych procesów nauczania;

Prowadzono nadzór nad:

- warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku – ocena warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, nadzór nad warunkami żywienia zbiorowego, nadzór nad jakością zdrowotną żywności oraz ocena warunków produkcji i obrotu przedmiotów użytku, materiałów i wyrobów do kontaktu żywnością, kosmetyków i innych mających wpływ na zdrowie ludzi;
- warunkami, jakie powinien spełniać personel medyczny i pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Ponadto pracownicy inspekcji sanitarnej realizowali zadania w zakresie:

- oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia – organizowanie, prowadzenie i koordynowanie działalności oświatowo-zdrowotnej, w tym inicjowanie przedsięwzięć popularyzujących zasady higieny otoczenia i zapobiegania chorobom, zaznajamianie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności własnej społeczeństwa na rzecz zdrowia, ocena i wspieranie działalności oświatowo-zdrowotnej szkół i placówek oświatowo-wychowawczych;
- zapobiegawczego nadzoru sanitarnego – uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych, uczestnictwo w dopuszczaniu do użytku obiektów budowlanych;
- działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej – dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych, przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń podejrzeń i zachorowań na choroby

zakaźne, nadzór nad szczepieniami ochronnymi, dystrybucja szczepionek, poradnictwo w zakresie spraw sanitarno-epidemiologicznych, opracowywanie programów działalności zapobiegawczej i nadzór nad ich wdrażaniem przez placówki medyczne.

- monitorowania zatruć środkami zastępczymi - monitorowanie przypadków zatruć / zgonów środkami zastępczymi, nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

II. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Komunalnej

I. Jakość wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody na pływalniach i w kąpieliskach.

1. Wprowadzenie.

Bieżącym nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych było 18 Stacji Uzdatniania Wody, 12 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, 2 wodociągi wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zaopatrujący budynek użyteczności publicznej oraz 1 wodociąg wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zaopatrujący obiekt agroturystyczny. Łączna liczba ludności zaopatrywanej w wodę wynosi ok. 99 tys. mieszkańców. Na terenie powiatu grodziskiego woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodzi wyłącznie z ujęć głębinowych. W celu dokonania oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pobierano próby wody z punktów wyznaczonych na sieciach wodociągowych zgodnie z harmonogramem na rok 2022.

2. Jakość wody.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli, wyników analiz badanych próbek wody prowadzonych przez Inspekcję Sanitarną oraz wyników badań przeprowadzanych przez właścicieli i zarządców wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej można stwierdzić, że woda dostarczana przez wszystkie 15 wodociągów, spełniała wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294). Sporadycznie występowały przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych (chlorowanie i/lub płukanie sieci), zarządcy wodociągów doprowadzili za każdym razem do przywrócenia jakości wody do wymogów obowiązującego rozporządzenia, co potwierdzone zostało sprawozdaniami z badań.

3. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę.

3.1. Wodociągi o wydajności <100m³/dobę.

Wodociąg publiczny Cegłów

Wodociąg zasilany jest wodą pochodzącą ze Stacji Uzdatniania Wody w Kaskach i Stanisławowie (w roku 2022 Stacja Uzdatniania Wody w Cegłowie nie dostarczała stale wody do wodociągu). Ujęciem wody dla wodociągu są studnie głębinowe zasilające Stację Uzdatniania Wody w Kaskach i Stanisławowie. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano czterokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. W trzech próbkach wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów, drugie (próbka pobrana w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli, trzecie (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W październiku 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg lokalny Kasperek

Na terenie Gminy Milanówek przy ul. Brwinowskiej 2D zlokalizowany jest budynek użyteczności publicznej wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia, w którym działalność gospodarczą prowadzi podmiot – Europejskie Przedszkole Niepubliczne ”Kasperek” Stajenko Spółka Jawna z siedzibą przy ul. Noskowskiego 2/47 w Warszawie. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 3 m³/d. Podmiot dostarczał wodę dla ok. 140 osób. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzy razy. W próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

3.2. Wodociągi o wydajności 100 – 1000 m³/dobę.

Wodociąg publiczny Dąbrówka

Wodociąg o produkcji wody 860 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Grodzisk Mazowiecki 52254 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięć razy. W dwóch próbkach wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametru fizycznego – barwa, drugie (próbka pobrana w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Stanisławów

Wodociąg o produkcji wody 320 m³/dobę zaopatruje 1343 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dwukrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej siedem razy. W dwóch próbkach wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów, drugie (próbka pobrana w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W październiku 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Kaski

Wodociąg o produkcji wody 450 m³/dobę zaopatruje 2689 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dwukrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej siedem razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenie w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W październiku 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Żelechów

Wodociąg o produkcji wody 687 m³/dobę zaopatruje ok. 4206 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są trzy studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano czterokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenie w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W listopadzie 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Bartoszkówka

Wodociąg o produkcji 294 m³/dobę zaopatruje ok. 2334 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. W dwóch próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru mikrobiologicznego – enterokoki, drugie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W listopadzie 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Musuły

Wodociąg o produkcji wody 486 m³/dobę zaopatruje ok. 3810 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są cztery studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W listopadzie 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Podkowa Leśna

Wodociąg o produkcji wody 492 m³/dobę zaopatruje ok. 3551 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są trzy studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano pięciokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej piętnaście razy. W czterech próbkach wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – *Escherichia coli*, pozostałe trzy przekroczenia (próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyły parametru fizycznego – barwa. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W listopadzie 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Kozery Nowe

Wodociąg zasilany jest wodą pochodzącą ze Stacji Uzdatniania Wody w Bieganowie (w roku 2022 Stacja Uzdatniania Wody w Kozarach Nowych nie dostarczała stale wody do wodociągu). Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe zasilające Stację Uzdatniania Wody w Bieganowie. Wodociąg zaopatruje 6831 mieszkańców. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej osiem razy. W dwóch próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru mikrobiologicznego – bakterii grupy coli, drugie parametru mikrobiologicznego – ogólnej liczby mikroorganizmów. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W 2022 roku nie przeprowadzono bieżącej kontroli sanitarnej stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej z powodu jej przebudowy.

Wodociąg lokalny Szpital Zachodni

Na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki przy ul. Dalekiej 11 zlokalizowany jest budynek użyteczności publicznej wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia – Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Szpital Zachodni im. Św. Jana Pawła II. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 162,50 m³/d. Podmiot stale dostarczał wodę dla ok. 700 zatrudnionych osób oraz pacjentów szpitala. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dwukrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pobrano jedenaście razy. W siedmiu próbkach wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze (próbka pobrana w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametru fizycznego – barwa, drugie (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametrów fizycznych – barwa i zapach, trzecie i czwarte (próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametrów fizykochemicznych –

barwa i mangan, piąte i szóste (próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametru fizycznego – barwa, siódme (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametrów fizycznych – barwa i zapach. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. Jedynie barwa została nieznacznie powyżej normy. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę w zakresie poboru prób wody pod kątem obecności bakterii Legionella Sp. Próby pobrano w następujących punktach:

- w łazience przy sali Nr 13 V piętro Oddział Wewnętrzny,
- w łazience przy sali Nr 11 III piętro Oddział Chirurgii,
- w łazience (węzeł sanitarny) III piętro Oddział Neurologiczny,
- w łazience przy sali Nr 1 I piętro Oddział Ortopedii,
- w sali intensywnej opieki medycznej parter Oddział Pediatrii

W żadnej z ww. próbek wody nie stwierdzono obecności bakterii z rodzaju Legionella Sp.

W październiku 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu .

3.3. Wodociągi o wydajności 1000 – 10 000 m³/dobę

Wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki

Wodociąg o produkcji wody 8027 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Dąbrówka 52254 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest dziesięć studni głębinowych. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dziewięciokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzydzieści cztery razy. W dwóch próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametrów chemicznych – chlorków winylu i mangan, drugie parametru fizycznego i mikrobiologicznego – zapach i bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Milanówek

Wodociąg o produkcji wody 1980 m³/dobę zaopatruje 14750 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest osiem studni głębinowych. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano sześciokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej dziewiętnaście razy. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W październiku 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

Wodociąg publiczny Bieganów

Wodociąg o produkcji wody 1752 m³/dobę zaopatruje 5112 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano czterokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej dwanaście razy. W dwóch próbkach wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze (próbka pobrana w ramach nadzoru sanitarnego) dotyczyło parametru fizycznego – zapach, drugie (próbka pobrana w ramach kontroli wewnętrznej) dotyczyło parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W październiku 2022 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2021 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu.

3.4. Wodociągi o wydajności 10 000 – 100 000 m³/dobę.

Na terenie powiatu grodziskiego brak wodociągów o ww. wydajności.

3.5. Wodociągi o wydajności >100 000 m³/dobę.

Na terenie powiatu grodziskiego brak wodociągów o ww. wydajności.

3.6. Wodociągi ogółem.

Wszystkie wodociągi na terenie powiatu grodziskiego są corocznie uwzględniane w harmonogramie kontroli. Nadzór Sekcji Higieny Komunalnej obejmuje łącznie 2 wodociągi o produkcji <100 m³/dobę, 9 wodociągów o produkcji 100-1000 m³/dobę oraz 3 wodociągi o produkcji 1000-10000 m³/dobę. Działania podejmowane przez PPIS w ramach urzędowej kontroli wody przyczyniły się do usunięcia wszystkich potwierdzonych badaniami przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych.

3.7. Inne podmioty.

Na terenie Gminy Żabia Wola przy ul. Myśliwskiej 35 w Petrykozach zlokalizowany jest obiekt, w którym prowadzona jest działalność w zakresie agroturystyki wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 0,1 m³/d. Podmiot dostarczał wodę w zależności od liczby korzystających z wypoczynku - dla 5 do 8 osób. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach kontroli wewnętrznej pobrano jeden raz. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

3.8. Studnie publiczne.

Na terenie powiatu grodziskiego brak studni publicznych.

4. Ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Na terenie powiatu grodziskiego nie występują ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

5. Ocena jakości wody na pływalniach i w kąpieliskach opartych na wodach powierzchniowych

Pływalnia Miejska „Wodnik 2000” Grodzisk Maz., ul. Montwiłła 41 (obiekt całoroczny).

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki. Pływalnia posiada 6 niecek tj.: basen sportowy, basen rekreacyjny, brodzik, jacuzzi, jacuzzi A – antresola oraz jacuzzi B – antresola, a także Wodny Plac Zabaw (funkcjonuje jedynie w okresie letnim). W okresie sprawozdawczym wodę do badań z niecek oraz systemów cyrkulacji niecek, w ramach kontroli wewnętrznej pobrano wielokrotnie zachowując częstotliwość i zakres zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). Próbkę do badań pobrano również w ramach nadzoru sanitarnego. W próbkach występowały niewielkie przekroczenia wartości parametrów chemicznych – chlor związany, chlor wolny, pH, potencjał redox. Zarządzający pływalnią podjął szereg działań naprawczych w celu dostosowania jakości wody do wymogów ww. rozporządzenia. W okresie sprawozdawczym w nieckach nie stwierdzono żadnego przypadku przekroczenia parametru mikrobiologicznego. Wystąpił pojedynczy przypadek przekroczenia parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów, w systemie cyrkulacji brodzika. Nieprawidłowość w zakresie ww. parametru mikrobiologicznego zostało niezwłocznie usunięte.

W roku 2022 stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie pływalni. Wydano decyzję nakazującą podjęcie działań naprawczych, doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu, przedstawienie prawidłowych wyników prób wody zbadanych pod względem kwestionowanych parametrów. Ponadto, nakazano wyłączenie natrysków z użytkowania do czasu uzyskania prawidłowych wyników badań. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych zarządzający obiektem doprowadził jakość wody ciepłej z instalacji ciepłej wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

W lipcu 2022 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-higienicznych.

Basen kąpielowy w Kozerkach, ul. Jowisza (obiekt sezonowy)

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki i posiada dwie niecki. W okresie sprawozdawczym wodę do badań z niecek i systemów cyrkulacji niecek w ramach kontroli wewnętrznej pobrano wielokrotnie zachowując częstotliwość i zakres zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). Próbkę do badań pobrano również w ramach nadzoru sanitarnego. W próbkach wystąpiły pojedyncze przypadki przekroczenia wartości parametrów chemicznych – mętność, potencjał redox. W okresie sprawozdawczym zarówno w nieckach jak i w systemach cyrkulacji niecek nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych. W roku 2022 nie stwierdzono również przekroczenia dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie basenu kąpielowego.

W czerwcu 2022 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-higienicznych. W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny obiektu w obszarze udostępnionym dla klientów utrzymuje się na stałym dobrym poziomie.

Basen kąpielowy w Milanówku, ul. Sportowa (obiekt sezonowy)

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Milanówek i posiada dwie niecki. W okresie sprawozdawczym wodę do badań z niecek i systemów cyrkulacji w ramach kontroli wewnętrznej pobierano z zachowaniem częstotliwość i zakresu zgodnego z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). Próbkę do badań pobrano również w ramach nadzoru sanitarnego. W próbkach występowały przekroczenia wartości parametrów chemicznych – chlor związany, ph, potencjał redox, mętność, chloroform, suma THM. W przypadku przekroczeń parametrów chloroform i suma THM, wydano decyzje nakazujące podjęcie działań naprawczych, doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu oraz przedstawienie prawidłowych wyników badań prób wody w zakresie kwestionowanych parametrów. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych zarządzający obiektem doprowadził jakość wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. W roku 2022 nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie basenu kąpielowego.

W czerwcu 2022 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-higienicznych. W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny obiektu w obszarze udostępnionym dla klientów utrzymuje się na stałym dobrym poziomie.

Kąpieliska

W sezonie letnim 2022 roku na Stawach Walczewskiego na terenie kompleksu rekreacyjnego przy ul. Nadarzyńskiej w Grodzisku Mazowieckim funkcjonowało zorganizowane kąpielisko. Sezon kąpielowy obejmował okres od 25 czerwca do 31 sierpnia 2022r. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jeden raz – przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzy razy – w trakcie trwania sezonu kąpielowego. W żadnej zbadanej próbce nie stwierdzono przekroczeń parametrów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli. Podczas trwania sezonu kąpielowego nie odnotowano zakwitu sinic.

W czerwcu 2022 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną kąpieliska wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny obiektu w obszarze udostępnionym dla klientów utrzymuje się na stałym dobrym poziomie.

II. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

1. Szpitale, zakłady opiekuńczo - lecznicze i zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Szpitale	1	1	0	0	0
Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze	0	0	0	0	0
Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze	0	0	0	0	0

W roku sprawozdawczym w obiekcie przeprowadzono kontrole wyłącznie w zakresie poboru prób wody oraz kontrolę Stacji Uzdatniania Wody.

1.1. Zaopatrzenie w wodę i gospodarka ściekowa.

1.2. Prosektoria.

1.3. Pralnie.

1.4. Postępowanie z odpadami.

1.5. Pomieszczenia socjalne i otoczenie szpitali.

2. Domy pomocy społecznej oraz inne placówki zapewniające całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, w podeszłym wieku oraz przewlekle chorymi.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Domy Pomocy Społecznej	3	3	0	0	0
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	0	0	0	0	0
Inne placówki zapewniające całodobową opiekę	10	9	0	1	500

Domy Pomocy Społecznej:

- **Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej, ul. Piasta 5, Milanówek** – Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie. Obiekt posiada wpis do rejestru Domów Pomocy Społecznej oraz decyzję wojewody nr 90132/2001 z dnia 08.02.2001r. W wyniku kontroli sanitarnej przeprowadzonej w obiekcie wydano zalecenia dotyczące wydzielenia i oznakowania wózka przeznaczonego do transportowania czystej odzieży z terenu pralni do poszczególnych pokoi oraz oznakowania wózka do transportu bielizny brudnej. Zalecenia zostały wykonane w uzgodnionym ze stroną terminie.
- **Dom Pomocy Społecznej w Izdebnie Kościelnym, ul. ks. M. Oziębłowskiego 20** - Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku. Obiekt posiada wpis do rejestru Domów Pomocy Społecznej oraz decyzję Wojewody nr 2/2010 z dnia 11.01.2010r. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.
- **Dom Pomocy Społecznej ul. 3 Maja 63 Grodzisk Mazowiecki** – Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku – filia Domu Pomocy Społecznej w Izdebnie Kościelnym. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.

Inne placówki zapewniające całodobową opiekę:

- **Dom dla Osób Starszych „Marta” – Drybus 10A, 96-314 Baranów** - obiekt posiada wpis do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej oraz decyzję Wojewody nr 1/2008 z dnia 07.03.2008r. wydaną na czas nieokreślony. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.
- **Dom opieki HENRY, Henryszew 13, 96-316 Międzyborów** – obiekt posiada wpis do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej oraz decyzję Wojewody nr 2/2012 z dnia 31.01.2012r. wydaną na czas nieokreślony. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.
- **Dom Opieki, ul. Jaworowa 23, 05-807 Podkowa Leśna** – obiekt posiada wpis do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej oraz decyzję Wojewody nr 557/2018 z dnia 24.04.2018r. wydaną na czas określony. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.
- **Villa Milanówek, ul. Warszawska 1A, 05-822 Milanówek** - obiekt posiada wpis do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej oraz decyzję Wojewody nr 38/2019 z dnia 23.04.2019r. wydaną na czas określony. W wyniku kontroli przeprowadzonej w obiekcie wydano zalecenie dotyczące przedstawienia do wglądu umowy na wykonywanie usługi prania odzieży roboczej personelu w pralni zewnętrznej. Zalecenie zostało wykonane w uzgodnionym ze stroną terminie.
- **Dom Opieki, Huta Żabiowska, ul. Brzozowa 4, 96-321 Żabia Wola** - obiekt posiada wpis do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle

chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej oraz decyzję Wojewody nr 13/2020 z dnia 27.01.2020r. wydaną na czas nieokreślony. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.

- **Dom Opieki Kaleń, ul. Mszczonowska 38** - obiekt posiada wpis do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej oraz decyzję Wojewody nr 3/2020 z dnia 20.01.2020r. wydaną na czas nieokreślony. Kontrola sanitarna przeprowadzona w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.
- **Dom Seniora ANGEL Milanówek, ul. P. Skargi 3** – obiekt nie posiada wpisu do rejestru Wojewody Mazowieckiego dotyczącego placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Podczas kontroli stwierdzono szereg uchybień sanitarno-porządkowych oraz technicznych, m.in.: ubytki płytek glazury w łazience, brak listew przypodłogowych w pokojach dla pensjonariuszy, zły stan sanitarno-porządkowy pomieszczeń, brak dopływu wody bieżącej przy umywalce do mycia rąk w pokoju socjalnym, brak stosowania odzieży ochronnej przez personel podczas wykonywanej pracy, brak do wglądu umowy na odbiór odpadów. Na osobę prowadzącą placówkę nałożono mandat karny oraz wydano decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzja została wykonana w określonym terminie, co potwierdziła kontrola sanitarna sprawdzająca.
- **Dzienny Dom Opieki Medycznej, Milanówek, ul. Kościuszki 116** – placówka prowadzona przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – stowarzyszenie charytatywne z siedzibą w Warszawie, przy ul. Wiejskiej 18/20. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono w obiekcie kontroli sanitarnej.
- **Dzienny Dom Pobytu, Milanówek, ul. Kościuszki 116** - placówka prowadzona przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – stowarzyszenie charytatywne z siedzibą w Warszawie, przy ul. Wiejskiej 18/20. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w obiekcie kontrolę sanitarną odbiorową wspólnie z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.
- **Placówka Czasowej Całodobowej Opieki (opieka wytechnieniowa), Milanówek, ul. Kościuszki 116** - placówka prowadzona przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – stowarzyszenie charytatywne z siedzibą w Warszawie, przy ul. Wiejskiej 18/20. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w obiekcie kontrolę sanitarną odbiorową wspólnie z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

3. Dworce.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Dworce i Stacje kolejowe	20	1	0	0	0
Dworce autobusowe	0	0	0	0	0
Porty lotnicze	0	0	0	0	0

W ewidencji znajdują się:

- Stacje WKD: Grodzisk Mazowiecki (Radońska), Podkowa Leśna (Główna).
- Przystanki WKD: Grodzisk Mazowiecki (Jordanowice, Piaskowa, Okrężna), Polesie, Milanówek Grudów, Podkowa Leśna Wschodnia, Podkowa Leśna Zachodnia, Kazimierówka, Brzózki.
- Dworzec i Stacja PKP Grodzisk Mazowiecki; Dworzec i Przystanek PKP Milanówek; Dworzec i Przystanek PKP Jaktorów; Dworzec i Przystanek PKP Międzyborów; Przystanek PKP Boża Wola.

W roku 2022 przeprowadzono kontrolę sanitarną odbiorową wspólnie z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przystanku PKP Milanówek w związku z modernizacją dworca.

4. Środki transportu.

W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnych środków transportu.

5. Noclegownie dla bezdomnych.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Noclegownie dla bezdomnych	1	1	0	0	0

Dom Dla Bezdomnych - nadzorem sanitarnym objęty jest Dom dla Bezdomnych zlokalizowany w Pieńkach Zarębskich przy ul. Fiołkowej 35 w gminie Żabia Wola, prowadzony przez CARITAS Archidiecezji Warszawskiej, ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa. Jest to obiekt całoroczny, zamieszkiwany przez mężczyzn (z możliwością zakwaterowania kobiet - sporadycznie), zapewniono w nim 16 miejsc noclegowych. W dniu kontroli w schronisku przebywało 7 podopiecznych. Osoby mieszkające w obiekcie, w ramach terapii, przygotowują posiłki, dbają o czystość pomieszczeń, wykonują drobne prace remontowe. Budynek ogrzewany jest centralnie z

własnej kotłowni zlokalizowanej w piwnicy budynku wyposażonej w piec na węgiel/drewno. Podopieczni mają do dyspozycji trzy pokoje na parterze budynku, 1 pokój na I piętrze, oraz kuchnię, jadalnię, 2 łazienki, natrysk a także aneks stanowiący podręczny magazynek środków czystości. Czysta bielizna w niewielkich ilościach przechowywana jest w wydzielonej szafie, zapas bielizny zapewnia placówka macierzysta w Warszawie, przy ul. Żytniej. Teren wokół schroniska częściowo zagospodarowany zielenią, utwardzony kostką brukową. W placówce zapewniono zapas środków czystości, dezynfekcyjnych i dezynsekcyjnych. W przypadku konieczności zastosowania zabiegów DDD powiadamiany jest ośrodek macierzysty w Warszawie, który odpowiada za zapewnienie ich wykonania. Usługi dezynsekcji i deratyzacji przeprowadzane są przez firmę specjalistyczną obsługującą wszystkie ośrodki Caritas, raz w roku oraz w miarę potrzeb.

Podczas kontroli stwierdzono zniszczone drzwi i wentylatory w toaletach na parterze budynku oraz zniszczone, wymagające odnowienia ściany w pomieszczeniu kuchni i korytarzach komunikacyjnych. W związku z powyższym, przyjęto w trakcie kontroli oświadczenie gospodarza domu dotyczące planowanego przeprowadzenia w pierwszej połowie bieżącego roku prac modernizacyjnych polegających na wymianie w toaletach: drzwi, wentylatorów, misek ustępowych i umywalek, a także malowaniu ścian i wymianie mebli w pomieszczeniu kuchni. Weryfikacja realizacji powyższych prac nastąpi podczas kolejnej kontroli bieżącej zaplanowanej w placówce.

Ponadto, z uwagi na to, że mieszkańcy domu sami przygotowują posiłki, w trakcie kontroli udzielono instruktażu dotyczącego zapewnienia właściwych warunków sanitarno-porządkowych w pomieszczeniu kuchni, zasad przechowywania środków spożywczych wymagających i niewymagających chłodzenia z zachowaniem odpowiedniej segregacji, postępowania z żywnością po upływie terminu przydatności do spożycia oraz higienicznego przygotowywania posiłków.

6. Ustępy publicznie i toalety ogólnodostępne.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Ustępy publiczne	51	13	0	0	0
Ustępy ogólnodostępne	13	0	0	0	0

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole sanitarne 13 toalet publicznych na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Toalety utrzymane były w czystości, wyposażone w środki higieniczne. Teren wokół ustępów uporządkowany, zapewniający łatwy dostęp do kabin. Serwisowaniem toalet zajmuje się firma specjalistyczna, z którą gmina Grodzisk Mazowiecki ma podpisaną umowę.

7. Obiekty hotelarskie.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Hotele	6	2	0	0	0
Motele	1	0	0	0	0
Pensjonaty	1	1	0	0	0
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	16	4	0	0	0

Sekcja Higieny Komunalnej w roku 2022 obejmowała nadzorem 6 hoteli, 1 motel, 1 pensjonat oraz 16 obiektów, w których świadczone są inne usługi hotelarskie. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w powyższych obiektach łącznie 7 kontroli. W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono uchybień. Obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i technicznym. Osoby prowadzące ww. placówki udostępniały dokumentację potwierdzającą odbiór odpadów komunalnych, wywóz nieczystości płynnych oraz wykonywanie usług pralniczych w pralniach zewnętrznych.

8. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Zakłady fryzjerskie	69	13	0	0	0
Zakłady Kosmetyczne	54	16	0	0	0
Salony odnowy biologicznej	13	0	0	0	0
Salony tatuażu	6	4	0	0	0
Inne zakłady świadczące więcej niż jedną z usług: fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu	42	20	0	1	200

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim zgodnie z ewidencją na dzień 31.12.2022 r. obejmowała nadzorem łącznie 184 obiekty typu: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, salony tatuażu i odnowy biologicznej oraz inne zakłady świadczące więcej niż jedną z powyższych usług. W stosunku do roku 2021 liczba powyższych zakładów nieznacznie wzrosła.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- brak warunków chłodniczych do przetrzymywania odpadów niebezpiecznych,
- brak zlewu do poboru wody do celów porządkowych,
- brak prawidłowo zorganizowanego stanowiska do sterylizacji narzędzi kosmetycznych,
- brak warunków do przetrzymywania odzieży osobistej i ochronnej personelu,
- brak kurtyny powietrznej nad drzwiami wejściowymi do lokalu,
- brak opracowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami w związku z wykonywaniem zabiegów kosmetycznych powodujących przerwanie ciągłości tkanki ludzkiej,
- brak umywalki do mycia rąk na terenie sali usług,
- brak prawidłowego oznakowania i przechowywania pakietów sterylnych narzędzi kosmetycznych,
- brudno utrzymane pomieszczenie socjalne,
- brak do wglądu umów na odbiór odpadów,
- brak do wglądu zaświadczeń lekarskich personelu.

Wszystkie brakujące dokumenty były okazywane do wglądu a stwierdzane nieprawidłowości usuwane w ustalonych terminach, co potwierdzały kontrole sanitarne sprawdzające.

W 2022 roku odnotowano zdecydowany wzrost liczby zakładów, które dostosowały się do wymogów zapewnienia prawidłowej sterylizacji narzędzi kosmetycznych wielokrotnego użytku.

W przeważającej większości prowadzący działalność zapewniali w swoich zakładach profesjonalne autoklawy, w sporadycznych przypadkach natomiast podpisywano umowy z podmiotami zewnętrznymi wykonującymi na zlecenie ww. usługi. Szczególną uwagę zwracano na zapewnienie właściwej kontroli procesów sterylizacji prowadzonych w zakładach, w których wykonywane są zabiegi powodujące przerwanie ciągłości tkanki ludzkiej, w tym prowadzenie rejestrów sterylizacji, prawidłowego oznakowania i przechowywania pakietów sterylnych narzędzi kosmetycznych, prawidłowego doboru testów chemicznych i biologicznych stosowanych podczas procesu sterylizacji.

9. Cmentarze, domy pogrzebowe.

Na terenie powiatu grodziskiego znajduje się 13 cmentarzy parafialnych i komunalnych oraz 7 zakładów pogrzebowych objętych nadzorem sanitarnym. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole sanitarne 2 cmentarzy. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2022r. nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w zakładach pogrzebowych.

10. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W 2022 roku skontrolowano: Ośrodek dla Cudzoziemców w Podkowie Leśnej-Dębaku, Krótkoterminowy Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień – MONAR, Ośrodek Terapii Uzależnień „CISOWA”, Ostoja, Galerię Handlową, 3 obiekty rekreacyjne, 2 parkingi, 2 apteki oraz 16 stacji uzdatniania wody.

Ośrodek dla Cudzoziemców w Podkowie Leśnej-Dębaku – placówka zapewnia pomoc uchodźcom w zakresie wyżywienia, zakwaterowania oraz opieki medycznej. W obiekcie przeprowadzono 2 kontrole – bieżącą oraz interwencyjną dotyczącą obecności pluskiew w placówce oraz szeregu uwag mieszkanki ośrodka. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości i nie potwierdziły zarzutów stawianych w pismach interwencyjnych.

Stowarzyszenie MONAR – Krótkoterminowy Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień, Budy Zosine 109, 96-313 Jaktorów – placówka pomaga osobom z problemem narkotykowym i udziela specjalistycznej pomocy w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej, pomoc ambulatoryjną oraz stacjonarną terapię i rehabilitację osobom uzależnionym. Kontrola przeprowadzona w roku sprawozdawczym nie wykazała nieprawidłowości.

Ośrodek Terapii Uzależnień „CISOWA” Czarny Las, ul. Cisowa 20, 05-825 Grodzisk Mazowiecki – w placówce udzielana jest pomoc osobom z problemem narkotykowym w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej oraz rehabilitacji. Kontrola przeprowadzona w roku sprawozdawczym wymagała wydania zalecenia dotyczącego wymiany słuchawki prysznicowej w kabinie prysznicowej w łazience dla pacjentów oraz zapewnienia gładkiej, łatwo zmywalnej powierzchni przy umywalce do mycia rąk w łazience dla osób niepełnosprawnych. Zalecenie zostało wykonane w ustalonym terminie.

Stacjonarne Centrum Rozwoju Profilaktyki i Leczenia Uzależnień „Ostoja”, ul. Mieszka Pierwszego 2, 05-825 Grodzisk Mazowiecki - placówka pomaga osobom uzależnionym i udziela specjalistycznej pomocy w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej. Podczas kontroli przeprowadzonej w roku sprawozdawczym nie stwierdzono uchybień.

Kontrolę **Galerii Handlowej GRODOVA w Grodzisku Mazowieckim** przeprowadzono w związku z interwencją dotyczącą braku dopływu wody bieżącej przy umywalkach do mycia rąk w części toalet ogólnodostępnych a także braku w nich oświetlenia. W toku postępowania wyjaśniającego uzyskano od zarządzającego obiektem informację, że powyższa sytuacja jest konsekwencją próby włamania do mieszczącego się w galerii kantoru wymiany walut i uszkodzeń tym spowodowanych. Awaria została bezzwłocznie usunięta, co potwierdziła kontrola sanitarna sprawdzająca.

Kontrole obiektów rekreacyjnych, parkingów oraz stacji uzdatniania wody nie wykazały nieprawidłowości.

11. Skargi i interwencje.

W roku sprawozdawczym 2022 do Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim wpłynęło 35 interwencji pisemnych lub telefonicznych. Interwencje rozpatrywano we własnym zakresie lub przekazywano do rozpatrzenia zgodnie z posiadanymi kompetencjami władzom administracji samorządowej bądź innym właściwym merytorycznie jednostkom. Osobom składającym interwencje wystosowano pisma zawiadamiające o sposobie rozpatrzenia wniosków.

Interwencje dotyczyły: pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nieprawidłowego stanu sanitarnego zakładów (domu opieki, ośrodka pobytu uchodźców, zakładów kosmetycznych, obiektów hotelarskich), zanieczyszczeń gruntu, nieprawidłowości dotyczących hodowli zwierząt gospodarskich, uciążliwości związanych z nadmiernym hałasem, nieprawidłowym gromadzeniem odpadów, bytowaniem gołębi, insektów, czy gryzoni. Interwencje dotyczyły również spraw związanych z ogłoszonym stanem epidemii i dotyczyły nieprzestrzegania obowiązku zasłaniania ust i nosa w miejscach, w których taki nakaz obowiązywał.

Podsumowanie

Stan sanitarny powiatu w 2022r. nie budził zastrzeżeń i w porównaniu z rokiem 2021 nie uległ pogorszeniu. Podczas kontroli obiektów objętych nadzorem sekcji higieny komunalnej nie stwierdzano rażących uchybień natury sanitarno-porządkowej.

Nie odnotowano również problemów w egzekwowaniu poprawy warunków sanitarnych i technicznych od właścicieli, czy też zarządców kontrolowanych zakładów. Współpraca z osobami prowadzącymi działalność w nadzorowanych obiektach nie przysparzała problemów, przedsiębiorcy stosowali się do wydawanych zaleceń i usuwali stwierdzone nieprawidłowości w ustalonych terminach.

Porównując rok 2021 i 2022 należy również zauważyć, że w obydwu okresach sprawozdawczych podstawowe działania osób kontrolujących skupione były na pracy związanej z pandemią, a kontrole w głównej mierze dotyczyły sprawdzania przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zapobiegania szerzenia się zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Natomiast wraz z ogłoszeniem zakończenia pandemii powróciła możliwość zwiększenia ilości realizowanych kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach na terenie powiatu grodziskiego.

III. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

ROK 2022

Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów żywności i żywienia – porównanie liczbowe do roku 2021

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba obiektów wg ewidencji/ wg rejestru zakładów w ciągu roku	1207	1266
2.	Liczba obiektów skontrolowanych	232	271
3.	Liczba obiektów sklasyfikowanych/ ocenionych na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego	0	10
4.	Liczba obiektów o złym stanie sanitarnym (na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego)/niezgodnych	0	0
5.	Liczba przeprowadzonych kontroli i rekontroli ogółem, w tym:	256	322
a.	Kontroli kompleksowych	0	10
b.	Kontroli tematycznych	225	260
c.	Kontroli interwencyjnych	19	28
d.	Kontroli sprawdzających	12	24
6.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	150	186
	w tym: przerwania produkcji i unieruchomienia	3	4
7.	Liczba nałożonych mandatów	15	26
8.	Kwota nałożonych mandatów	4700	9500
9.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu Grodzkiego	0	0
10.	Liczba wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez PWIS	3	7
11.	Liczba aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury	-	-
12.	Liczba prób żywności i przedmiotów użytku pobranych i zbadanych	172	188
13.	Liczba prób żywności i przedmiotów użytku zdyskwalifikowanych	0	3

Sekcja Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim w ciągu 2022r. obejmowała nadzorem sanitarnym 1266 obiektów (oraz 27 obiektów ujętych w dziale 4 MZ – 48). W obiektach tych przeprowadzono w 2021r. ogółem 322 kontrole i rekontrole, w tym:

- 260 kontroli tematycznych
- 28 kontroli interwencyjnych
- 24 kontrole sprawdzające

Kontrole tematyczne podejmowane były w przypadkach:

- złożenia wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS w przypadku nowych zakładów oraz w przypadku zakładów istniejących rozszerzających lub zmieniających zakres działalności,
- podania o wydanie opinii potwierdzającej spełnienie wymagań sanitarno-technicznych środka transportu do przewozu żywności,
- poboru do badań laboratoryjnych w WSSE w Warszawie oraz laboratoriów zewnętrznych prób środków spożywczych – zgodnie z harmonogramem,
- wzmożenia nadzoru nad obiektami organizującymi letni wypoczynek dzieci lub miejscami zlokalizowanymi w pobliżu miejsc wypoczynku dzieci.

Kontrole interwencyjne podejmowano w związku ze zgłoszeniami konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych w 2022r. kontroli wydano znacznie więcej decyzji administracyjnych (186 szt. - w roku 2022) w porównaniu z 2021r. (150 szt.). Jednocześnie, w 2022r. nałożono znacznie więcej mandatów karnych (w 2021r. wydano 15 szt. na sumę 4700 zł., zaś w 2022r. - 26 szt. na kwotę 9500 zł.). Wzrost liczby kontroli interwencyjnych, sprawdzających, liczby mandatów karnych spowodowany był m.in. ograniczonymi możliwościami przeprowadzania czynności kontrolnych w latach 2020-2022 z uwagi na konieczność prowadzenia działań przy zwalczaniu pandemii COVID-19 i pracy w systemie SEPIS i EWP. Liczba obiektów objętych nadzorem w 2022r. zwiększyła się nieznacznie w stosunku do roku 2021r. (1266 obiekty w 2022r. i 1207 obiekty w 2021r.). Porównując liczbę kontroli należy zauważyć, że w 2022r. przeprowadzono znacznie wyższą ilość kontroli i rekontroli ogółem tj. 322 w stosunku do 2021r. - 256. W roku 2022 znacznie wzrosła liczba kontroli sprawdzających mających na celu potwierdzenie usunięcia uchybień stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych (w 2022r.-24, zaś w 2021r. – 12). Jednocześnie, wzrosła również liczba kontroli interwencyjnych w porównaniu z 2021r. (w 2021r. – 19, zaś w 2022r. – 28). Ponadto, przeprowadzono 10 kontroli kompleksowych z wykorzystaniem arkusza oceny stanu sanitarnego. W roku 2022, zgodnie z harmonogramem otrzymanym z WSSE w Warszawie pobrano i przekazano do

badań w WSSE w Warszawie i laboratoriów zewnętrznych 188 prób środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Pobieranie prób realizowane głównie przez 3 pracowników wymagało zwiększonego nakładu pracy, ponieważ ci sami pracownicy przeprowadzający kontrole sanitarne zajmują się także pobieraniem prób. Ponadto, pracownicy Stacji dodatkowo zostali obciążeni przeprowadzaniem oceny znakowania pobranych prób, co dotychczas prowadzone było przez Sekcję Orzecznictwa WSSE.

Należy zauważyć, iż pomimo małej obsady kadrowej w PSSE w Grodzisku Maz. oraz dużej rotacji pracowników (3 wieloletnich pracowników z dużym doświadczeniem merytorycznym odeszło z Sekcji HŻŻiPU w 2021, zaś do pracy przyjęto na staż z Urzędu Pracy pracowników bez doświadczenia) wszyscy merytoryczni pracownicy Sekcji HŻŻiPU do kwietnia 2022r. w całości zaangażowani byli w działania Sekcji Epidemiologii (przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, udzielanie informacji telefonicznych na temat koronawirusa, przyjmowanie zgłoszeń, praca w systemie EWP i systemie SEPIS, kontrole z udziałem Policji w różnych palcówkach handlowych i usługowych itp. - kontrole zostały ujęte w sprawozdaniu Sekcji Epidemiologii). Powyższe działania, praca w systemie zmianowym (od 7.30 do 21.00 a nawet dłużej) oraz w weekendy w małej obsadzie kadrowej, zwolnienia lekarskie pracowników (w tym spowodowane zakażeniem wirusem Sars-Cov-2) znacznie utrudniły realizację harmonogramu kontroli i poboru prób oraz były przyczyną zmniejszonej liczby kontroli kompleksowych.

Jednocześnie należy podkreślić, iż pomimo powyższej bardzo trudnej sytuacji, pracownicy HŻŻiPU przeprowadzili znacznie więcej kontroli i rekontroli - 322 i pobrali znacznie więcej prób 188 prób oraz dokonali 156 ocen znakowania dla pobranych prób.

STWIERDZANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI:

- brak złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS i brak decyzji zatwierdzającej wydanej przez właściwego PPIS,
- brak złożenia wniosku o dokonanie zmian w rejestrze lub wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku z rozszerzeniem działalności,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- niefunkcjonalny układ pomieszczeń w zakładach produkcyjnych, sklepach, lokalach gastronomicznych,
- brak prawidłowego wydzielenia toalety dla personelu,
- brak wydzielenia pomieszczenia obieralni warzyw i owoców, obróbka warzyw i owoców prowadzona w miejscach przypadkowych na terenie kuchni właściwej, na korytarzu,
- brak warunków do mycia i dezynfekcji jaj (ewentualne mycie i dezynfekcja jaj prowadzone jest w punktach wodnych służących do mycia rąk, do mycia sprzętu, obróbki mięsa, obróbki warzyw lub opłukiwania naczyń od konsumentów, na terenie kuchni właściwej, w zmywalni lub w aneksie obróbki wstępnej mięsa),

- brak warunków do obróbki mięsa, obróbka mięsa surowego prowadzona w miejscach przypadkowych (w zmywalni naczyń),
- brak warunków do mycia pojemników transportowych, pojemniki transportowe brudne, zakurzone, w złym stanie technicznym, przechowywane bezpośrednio w pomieszczeniu produkcyjnym,
- brak wydzielenia prawidłowej zmywalni naczyń stołowych,
- brak w zmywalni zmywarko-wyparzarki,
- brak warunków do prawidłowego mycia koszy ręcznych i wózków jezdnych,
- brak lub zniszczone wymagające naprawy drzwi,
- brudne, z odpryskami farby okna, wymagające odnowienia i umycia,
- brak umywalek do mycia rąk,
- w pomieszczeniu baru i kuchni właściwej znaczna ilość szkodników (muchy),
- brak wydzielonego pomieszczenia szatni,
- brak szafek do przechowywania odzieży wierzchniej i ochronnej personelu,
- brak wydzielonego punktu poboru wody do celów porządkowych,
- brak szafki na środki myjąco-dezynfekujące i sprzęt porządkowy lub wydzielonego pomieszczenia porządkowego,
- sprzęt porządkowy przechowywany w miejscach przypadkowych w sąsiedztwie żywności (m.in. pomieszczenia produkcyjne, korytarze),
- brak pokryw przy koszach na śmieci,
- lampy oświetleniowe umiejscowione przy suficie z bardzo dużą ilością martwych owadów,
- brak prawidłowej wentylacji w pomieszczeniu toalety dla personelu,
- brudno utrzymane wentylatory,
- brudno utrzymane pomieszczenia socjalno - szatniowe,
- brudno utrzymane zaplecze i magazyny,
- brudno utrzymane pomieszczenia produkcyjne,
- w pomieszczeniach produkcyjnych przechowywane zbędne przedmioty,
- brudno utrzymane zlewy lub umywalki do mycia rąk oraz wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- brudno utrzymany zlew do mycia sprzętu produkcyjnego,
- brudno utrzymane podłogi lub zniszczone wymagające wymiany,
- zniszczone, zagrzybione, z ubytkami glazury, niegładkie, trudne do utrzymania w czystości ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu,
- brak mydła w płynie i ręczników jednorazowego użytku przy umywalkach do mycia rąk,
- brudno utrzymane lub zniszczone chłodnie, urządzenia chłodnicze, zamrażarki,
- brudno utrzymany, zniszczony, wymagający wymiany sprzęt produkcyjny lub pomocniczy,
- brudne, niegładkie blaty produkcyjne,
- personel pracuje bez odzieży ochronnej lub w brudnej odzieży ochronnej,
- brak segregacji w szatni dla personelu, odzież wierzchnia przechowywana razem z odzieżą ochronną,

- brak dowodów zakupu środków spożywczych lub dowodów dostaw surowców, wykorzystywanych w produkcji,
- brak termometrów w urządzeniach chłodniczych, brak monitoringu temperatury,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, zamrażarkach,
- środki spożywcze przechowywane nieprawidłowo, bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem, w niewłaściwych miejscach (na korytarzach, w pomieszczeniach socjalnych, w toaletach), poza urządzeniami chłodniczymi, bezpośrednio na podłodze,
- sprzedaż przeterminowanych środków spożywczych,
- środki spożywcze przechowywane w skrajnie anty-sanitarnych warunkach,
- stwierdzenie bakterii chorobotwórczych *Bacillus cereus*, gronkowców koagulazo-dodatnich i enterotoksyny gronkowcowej w próbce posiłku pobranego do badań w ramach opracowania zatrucia pokarmowego w szpitalu,
- opakowania jednorazowego użytku przechowywane w miejscach przypadkowych, poza szafkami, zatłuszczone, zakurzone,
- niewłaściwe oznakowanie suplementów diety,
- brak aktualnego wyniku badania wody wykorzystywanej w obiekcie,
- brak dopływu bieżącej wody ciepłej i zimnej do zlewów lub umywalk do mycia rąk,
- brak do wglądu lub brak opracowanych i wdrożonych instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej oraz procedur na podstawie zasad systemu HACCP,
- zaprzestano prowadzenia rejestrów opracowanych w ramach GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- brak umowy na wywóz nieczystości stałych.

Inne nieprawidłowości

Próby zakwestionowane pobrane z obrotu

Spośród pobranych do badań laboratoryjnych prób żywności i przedmiotów użytku zakwestionowano 2 próby pn. „Rodzynki sułtańskie”, kraj pochodzenia Turcja, wyprodukowanego dla Jeronimo Martins Polska S.A. ul. Żniwna 5, 62-025 Kostrzyn przez Bakalland S.A. ul. Fabryczna 5, 00-446 Warszawa (produkt będący przedmiotem powiadomienia alarmowego RASFF nr 2022.16 dotyczącego stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A). Próby zostały pobrane w celu oceny partii na zlecenie PSSE w Białej Podlaskiej w związku z prowadzonym postępowaniem w zakresie obecności ochratoksyna A. Próby przebadane w WSSE w Lublinie i dalsze postępowanie prowadzone przez PSSE w Białej Podlaskiej

Próby zakwestionowane pobrane u producenta

Spośród pobranych do badań laboratoryjnych w WSSE prób żywności i przedmiotów użytku zakwestionowano 1 próbę (próbka żywieniowa pobrana w ramach opracowania

ogniska zatrucia pokarmowego w Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Szpitalu Zachodnim im. Św Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim .

W próbce – Pasta jajeczna z dnia 05.09.2022 r. stwierdzono:

- obecność gronkowców koagulazo-dodatnich (*Staphylococcus aureus* i innych gatunków) i *Enterotoksyny gronkowcowej*
- *Bacillus cereus*.

INTERWENCJE KONSUMENTÓW:

W 2022r. ogółem rozpatrzono 32 interwencje, z czego 20 zasadnych interwencji konsumentów. Główne potwierdzone przyczyny zgłoszeń to:

- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczne przygotowywanie posiłków w restauracji, brak orzeczeń do celów sanitarno – epidemiologicznych personelu (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczne warunki produkcji w cukierni (2 zgłoszenia)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczne sprzedaż środków spożywczych w sklepie (6 zgłoszeń)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczne przygotowywanie posiłków w zakładzie usług cateringowych (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczne przygotowywanie kurczaka z różną w ruchomym zakładzie małej gastronomii (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny w w restauracji (4 zgłoszenia)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny w w restauracji i niewłaściwa jakość posiłków (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny, sprzedaż środków spożywczych po upływie daty min. trwałości lub terminu przydatności do spożycia, brak orzeczeń do celów sanitarno – epidemiologicznych personelu w zakładzie konfekcjonującym środki spożywcze suche (1 zgłoszenie)
- sprzedaż środków spożywczych po upływie daty min. trwałości lub terminu przydatności do spożycia (3 zgłoszenia).

W wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych nałożono na osoby odpowiedzialne za stan sanitarny mandaty karne. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały usunięcie nieprawidłowości. Jednocześnie, wydano decyzje płatnicze. Osobom wnoszącym interwencję udzielono pisemnej odpowiedzi.

PRODUKTY WYCOFYWANE Z RYNKU

Ogółem w 2022r. otrzymano 56 powiadomień w ramach systemu RASFF, w tym 10 powiadomień dotyczyło obiektów obrotu żywnością.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Maz. nie wydawał decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu środka spożywczego w ramach otrzymanych powiadomień RASFF.

Produkty żywnościowe oraz wyroby do kontaktu z żywnością podlegające wycofaniu z obrotu:

- 1. „Różne Elementy z kurczaka chłodzone lub mrożone” - 12 powiadomień**, umieszczone w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella Enteritidis*,
- 2. „Elementy z kurczaka chłodzone”** umieszczone w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella* z grupy 0;8 (C2 – C3),
- 3. „Grejpfruty”** umieszczone w systemie RASFF ze względu przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – chlorpiryfosu,
- 4. „Batony zbożowe”** umieszczone w systemie RASFF ze względu stwierdzenie obecności ciała obcego (szkła),
- 5. „Suplement diety ashwaganda w proszku”** umieszczony w systemie RASFF ze względu wykrycie niedozwolonego napromieniania produktu,
- 6. „Cukinia pochodząca z Turcji”** umieszczona w systemie RASFF ze względu przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – metalaksylu,
- 7. „Szklanki termiczne pochodzące z Niemiec”** umieszczone w systemie RASFF ze względu zgłoszone przypadki pęknięć szkła,
- 8. „Ekologiczna kurkuma”** umieszczona w systemie RASFF ze względu wykrycie niedozwolonego napromieniania produktu,
- 9. „Garcinia Cambogia – suplement diety pochodzący z Indii” - 2 powiadomienia**, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
- 10. „Wyrób do kontaktu z żywnością – łyżka szumówka”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych,
- 11. „Wyrób do kontaktu z żywnością – łyżka”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych,
- 12. „Aliness L-treonian magnezu Brain Booster – suplement diety”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie w składzie produktu niedozwolonej formy magnezu – L-treonian magnezu,
- 13. „Kebab mielony wołowo-drobiowy produkt głęboko mrożony”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella* z grupy D,
- 14. „Kielbasa wiejska”** umieszczona w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia NDP dla benzoapirenu oraz sumy WWA,
- 15. „Mieszanka prażonych orzechów pekan, prażonych i solonych migdałów oraz słodzonej, suszonej żurawiny w czekoladzie gorzkiej”** umieszczona w systemie RASFF ze względu na wykrycie

niezadeklarowanego składnika alergennego (czekolady mlecznej, która została wykorzystana zamiast czekolady gorzkiej),

16. „Wyrób do kontaktu z żywnością – paleta kuchenna” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych,

17. „Groch łuszczony” umieszczony w systemie RASFF ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – pirymifosu metylowego,

18. „Ser Mozzarella” umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Listeria monocytogenes*,

19. „Słodycze czekoladowe” umieszczone w systemie RASFF ze względu na wystąpienie międzynarodowego ogniska *Salmonella Typhimurium* związanego ze spożyciem produktów,

20. „Ryż brązowy długoziarnisty” umieszczony w systemie RASFF ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu - propiconazolu i imidaclopridu,

21. „Wyrób do kontaktu z żywnością – Szczypce uniwersalne” - 2 powiadomienia, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych,

22. „Batony proteinowe o smaku waniliowo – migdałowym” umieszczone w systemie RASFF ze względu na wykrycie niezadeklarowanego składnika alergennego – jaj,

23. „Kasza gryczana prażona” umieszczona w systemie RASFF ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu - glifosatu,

24. „Ekstrakt waniliowy pochodzący z Madagaskaru” - 3 powiadomienia, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),

25. „Wyrób do kontaktu z żywnością - Talerz ceramiczny” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu,

26. „Chipsy kukurydziane” umieszczone w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie alkaloidów tropanowych,

27. „Rodzynki” umieszczone w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A,

28. „Wyrób do kontaktu z żywnością - Szklanka” - 2 powiadomienia, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu i kadmu,

29. „Szynka gotowana” umieszczona w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Listeria monocytogenes*,

30. „Ser pleśniowy z mleka koziego” pochodzący z Francji – 2 powiadomienia, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności metalowego ciała obcego,

31. „Wyrób do kontaktu z żywnością - Talerz z melaminy” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia limitu migracji specyficznej (SML) formaldehydu,

32. „ Mąka kukurydziana BIO” umieszczona w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (OTA),
33. „Byczki wędzone w oleju roślinnym” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu oraz sumy WWA,
34. „Boczek wędzony” umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Listeria monocytogenes*,
35. „Bezglutenowy pasztet z królika” umieszczony w systemie RASFF ze względu na wykrycie niezadeklarowanego składnika alergennego – glutenu
36. „Mięso z indyka” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu substancji farmakologicznie czynnej – tylmikozyiny,
37. „Pasta z orzeszków ziemnych” umieszczona w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyn,
38. „Orzechy ziemne prażone” umieszczone w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyn.

ZATRUCIE POKARMOWE

W 2022r. odnotowano 1 ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego w Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Szpitalu Zachodnim im. Św Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim, ul. Daleka 11, 05-825 Grodzisk Mazowiecki.

Pracownicy Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku we współpracy z Sekcją Epidemiologii po uzyskaniu ostatecznych pełnych wyników badań pobranych próbek ustalili, że prawdopodobną przyczyną zatrucia pokarmowego w Szpitalu Zachodnim było spożycie pasty jajecznej na śniadanie w dniu 05.09.2022 r. Przeprowadzone badanie mikrobiologiczne pasty jajecznej wykazało obecność gronkowców koagulazododatnich (*Staphylococcus aureus* i innych gatunków) – $1,8 \times 10^8$ jtk/g oraz obecność przypuszczalnych *Bacillus cereus* w 30°C – $1,2 \times 10^7$ jtk/g a także obecność Enterotoksyny gronkowcowej od SEA do SEE w 25 g.

W 2022r. wydano 4 decyzje zamknięcia zakładu/ograniczenia działalności z natychmiastowym trybem wykonania dot. 2 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego (zakładu produkującego dania kuchni orientalnej i zakładu produkującego posiłki kuchni polskiej – bar), 1 dot. zakładu usług cateringowych oraz 1 dot. zakładu obrotu żywnością (sklep spożywczy).

GRANICZNA KONTROLA SANITARNA

Liczba firm importujących i/lub eksportujących środki spożywcze, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością – 10 firm:

- MPM agd S.A.

W obiekcie prowadzona jest działalność w zakresie magazynowania importowanych przedmiotów użytku (drobny sprzęt AGD np.: sokowirówki, czajniki bezprzewodowe, opiekacze, miksery elektryczne, suszarki do grzybów i owoców, frytownice) importowane z Chin i Turcji,

- „CANPOL” Sp.z o.o. SKA (import akcesoriów i naczyń dla niemowląt i dzieci),
- ZPC „Milanówek” Sp. z o.o. (eksport krówek),
- KOMPOL Sp. zo.o. (import opakowań do żywności),
- COFROZEN Sp. zo.o. (import owoców i warzyw w tym mrożonek z Ukrainy)
- COFROZEN Sp. zo.o. Sp. K. (import owoców i warzyw w tym mrożonek z Ukrainy)
- Export Berry Sp. z o.o. (import owoców i warzyw w tym mrożonek z Ukrainy)
- Optisalt Izabela Zamiecińska (import suplementów diety z Rosji)
- "FEEDSTAR" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
(import zbóż i nasion strączkowych)
- Newton Pharma Limited za pośrednictwem firmy Domowa Apteczka Sp. z o.o. Spółka komandytowa (eksport suplementów diety).

Na terenie powiatu grodziskiego nie znajduje się Urząd Celny i w większości przypadków odprawa graniczna i wydawanie w/w świadectw jakości zdrowotnej odbywa się na terenie innych powiatów. Jednakże w 2022r., w przypadku firmy zajmującej się eksportem tj. Newton Pharma Limited 35 Ivor Place Lower Ground NW 1 6EA London za pośrednictwem firmy Domowa Apteczka Sp. zo.o. Spółka komandytowa (suplementy diety wyprodukowane przez DOMOWA APTECZKA Sp. zo.o. Spółka Komandytowa) wydano świadectwa jakości zdrowotnej (eksportowe).

WSPÓŁPRACA Z INSPEKCJĄ WETERYNARYJNĄ

W roku 2022 w związku z zawartym w dniu 15 listopada 2018 nowym porozumieniem Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pruszkowie a Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grodzisku Mazowieckim o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej przekazywano listy obiektów objętych wspólnym nadzorem.

W roku sprawozdawczym 2022r. nie przeprowadzono wspólnych kontroli sanitarnych w zakładzie objętym wspólnym nadzorem.

Ponadto, w ramach współpracy Inspekcją Weterynaryjną:

- właściwi Powiatowi Lekarze Weterynarii przesyłali informacje w sprawie powiadomień w systemie RASFF dot. produktów pochodzących z nadzorowanych zakładów,
- właściwi Powiatowi Lekarze Weterynarii przesyłali informacje w sprawie wystąpienia przypadków ASF w nadzorowanych powiatach.

DZIAŁALNOŚĆ Z ZAKRESU HIGIENY ŻYWIENIA

W 2022r. pod nadzorem znajdowały się 146 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego. Skontrolowano 29 zakładów, przeprowadzono 36 kontroli i rekontroli. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 900zł.

Podczas kontroli w zakładach dokonywana jest ocena jakości wyżywienia, kontrola prawidłowości jadłospisów i zgodności z raportami magazynowymi oraz zgodności z rozporządzeniem Min. Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016r. poz 1154)

Ponadto, w miarę możliwości kontynuowano akcję informacyjną i udzielano wyczerpujących telefonicznych odpowiedzi zainteresowanym rodzicom oraz podmiotom prowadzącym działalność w zakresie żywienia dzieci na temat rozporządzenia Min. Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016r. poz 1154).

ISTOTNE OSIĄGNIĘCIA PIS

Należy podkreślić, iż pomimo bardzo trudnej sytuacji kadrowej (duża rotacja pracowników, wszyscy merytoryczni pracownicy Sekcji HŻŻiPU w całości zaangażowani byli w działania Sekcji Epidemiologii: przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, pisanie decyzji o nałożeniu kwarantanny, udzielanie informacji telefonicznych na temat koronawirusa, przyjmowanie zgłoszeń, praca w systemie EWP i systemie SEPIS, kontrole z udziałem Policji w różnych palcówkach handlowych i usługowych itp., praca w systemie 2-zmianowym również w weekendy oraz zwolnienia lekarskie pracowników, w tym spowodowane zakażeniem wirusem Sars-Cov-2) Sekcja HŻŻiPU realizowała bieżące zadania tj: przeprowadzono 322 kontrole i rekontrole w związku z wnioskami o wydanie decyzji zatwierdzającej i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS w przypadku nowych zakładów oraz w przypadku zakładów istniejących rozszerzających lub zmieniających zakres działalności, podaniami o wydanie opinii potwierdzającej spełnienie wymagań sanitarno-technicznych środka transportu do przewozu żywności, wzmożonym nadzorem nad obiektami organizującymi letni wypoczynek dzieci, interwencjami konsumentów. Ponadto, pobrano 188 próby do badań laboratoryjnych w WSSE w Warszawie oraz laboratoriów zewnętrznych – zgodnie z harmonogramem.

TRUDNOŚCI

- wybuch pandemii wirusa Sars-Cov-2 oraz związana z tym trudna sytuacja kadrowa znacznie utrudniły realizację bieżących zadań w Sekcji HŻŻiPU (duża rotacja pracowników tj. 3 wieloletnich pracowników z dużym doświadczeniem merytorycznym odeszło z Sekcji HŻŻiPU w 2021, zaś do pracy przyjęto na staż z Urzędu Pracy pracowników bez doświadczenia, wszyscy merytoryczni pracownicy Sekcji HŻŻiPU w całości zaangażowani byli w działania Sekcji Epidemiologii: przeprowadzanie

wywiadów epidemiologicznych, pisanie decyzji o nałożeniu kwarantanny, udzielanie informacji telefonicznych na temat koronawirusa, przyjmowanie zgłoszeń, praca w systemie EWP i systemie SEPIS, kontrole z udziałem Policji w różnych palcówkach handlowych i usługowych itp. oraz praca w systemie 2-zmianowym również w weekendy) a ograniczony nadzór nad podmiotami spowodował w latach 2020 – 2022 częściowe pogorszenie stanu sanitarnego i konieczność przeprowadzania większej liczby kontroli sprawdzających w celu weryfikacji usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,

- związane są z szerokim zakresem i różnorodnością zagadnień jakimi zajmuje się Sekcja HŻŻ i PU, w tym działań wymagających udzielenia odpowiedzi w krótkim lub wyznaczonym terminie (m.in. powiadomienia RASFF, wzmożony nadzór nad suplementami diety, obrót środkami specjalnego przeznaczenia żywieniowego, nadzór nad produkcją i obrotem przedmiotami użytku, nadzór nad warunkami produkcji i obrotu żywnością, działalność z zakresu higieny żywienia, pobieranie prób do badań laboratoryjnych, współpraca z Inspekcją Weterynaryjną i PIORIN, kontrole interwencyjne);
- konieczność zaangażowania w działania wszystkich pracowników sekcji oraz konieczność prowadzenia szkolenia nowozatrudnionych pracowników, znacznie utrudnia specjalizację poszczególnych osób w danych zagadnieniach;
- problemy z realizacją zaplanowanych kontroli sanitarnych, z uwagi na pandemię wirusa Sars-Cov-2 oraz konieczność wykonania kontroli ponadplanowych, w związku z wydawaniem decyzji zatwierdzających, kontrolami interwencyjnymi, sprawdzającymi i tematycznymi,
- konieczność prowadzenia znacznej ilości rejestrów, w tym w formie elektronicznej system SBŻ II, metryczek itp., co zajmuje dużo czasu oraz dodatkowo obciąża ten sam nieliczny personel merytoryczny,
- problemy z prowadzeniem nadzoru nad suplementami diety, głównie z oceną oznakowania suplementów diety (w 2021r WSSE w Warszawie przekazała w całości prowadzenie tych czynności w zakres pracy Sekcji HŻŻiPU),
- problemy z oceną znakowania wszystkich prób pobieranych w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności (w 2021r WSSE w Warszawie przekazała w całości prowadzenie tych czynności w zakres pracy Sekcji HŻŻiPU, a w samym 2022r. dokonano 156 ocen znakowania pobranych prób),
- problemy z zakresu higieny żywienia (teoretyczna ocena dekadowa jakości wyżywienia – badanie jadłospisów i raportów magazynowych) - z uwagi na czasochłonność tych działań oraz brak jednoznacznych wymagań odnośnie norm żywieniowych pojawiają się trudności z wyegzekwowaniem zaleceń w prywatnych domach opieki, szkołach i przedszkolach, gdzie rodzice bądź opiekunowie decydują i żądają takiego sposobu żywienia, jaki im wydaje się odpowiedni.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W dalszym ciągu należy prowadzić działania mające na celu poprawę stanu sanitarnego obiektów zewidencjonowanych w PSSE w Grodzisku Maz., w szczególności należy zwrócić uwagę na obiekty, w

których wydano decyzje adm. i obiekty, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym.

- Należy prowadzić działania zmierzające do wdrożenia we wszystkich obiektach objętych nadzorem PSSE zasad GHP i GMP oraz systemu HACCP.

- W 2023r. należy w miarę możliwości prowadzić kontrole sanitarne zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli, a ponadto, przeprowadzić kontrole sanitarne w obiektach nie skontrolowanych w 2022r.

- Prowadzić działania mające na celu realizację zaplanowanych zamierzeń na 2023r.

IV. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Pracy

WSTĘP

Do zakresu działania sekcji Higieny Pracy w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola:

* przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;

* utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy.

* przestrzegania przez osoby produkujące, importujące bądź wprowadzające substancje lub mieszaniny chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji/mieszanin chemicznych obowiązków wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1816 z późn. zm.) oraz rozporządzeń Wspólnoty Europejskiej takich jak:

1272/2008 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (OJ L 353, 31.12.2008, p. 1–1355 z późn. zm.)

1907/2006 - Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (OJ L 396, 30.12.2006, p. 1–794 z późn. zm.)

* przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu i stosujące prekursory kategorii 2 i 3 rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych (OJ L 47, 18.2.2004, p. 1–10 z późn. zm.) oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (OJ L 22, 26.1.2005, p. 1–10 z późn. zm.);

* przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej wynikających z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 24) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (OJ L 167 27.6.2012, p. 1 z późn. zm.);

* przestrzegania przepisów dotyczących zgodności detergentu z przepisami rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004r. w sprawie detergentów (OJ L 104, 8.4.2004, p. 1–35, **Special edition in Polish: Chapter 13 Volume 034 P. 48 - 83** z późn. zm.);

* przestrzegania przepisów dotyczących zgodności kosmetyku z przepisami ustawy z dnia 4 października 2018r. o produktach kosmetycznych (Dz.U. 2018 poz. 2227) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009r. dotyczącego produktów kosmetycznych (OJ L 342, 22.12.2009, p. 59–209 ze zm.);

* przestrzegania przepisów w zakresie ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 276 z późn. zm.);

* spełnienia przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne w zakresie art. 23r ust. 3 pkt 1) posiadania koncesji, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1–4, w zakresie, w jakim dotyczą paliw ciekłych; 2) wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 32a; 3) zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych, o którym mowa w art. 43e oraz współpraca w podanym zakresie z Prezesem URE.

jak również:

* monitorowanie przypadków zatruc / zgonów środkami zastępczymi,

* nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych;

* kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj Dz.U. 2023 poz. 172), dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

W 2022 roku w ewidencji sekcji Higieny Pracy znajdowały się 511 zakładów zatrudniających łącznie 15538 osób. Struktura zakładów pod względem zatrudnienia kształtowała się następująco:

	Liczba zakładów wg liczby zatrudnionych pracowników				Łącznie zakładó w	Liczba zatrudnionych objętych nadzorem sekcji Higiena Pracy
	≤ 9	10-49	50 - 249	≥ 250		
w ewidencji	280	169	52	10	511	15538
skontrolowane w 2022r.	40	41	16	4	101	5349

W związku z wykonywaniem zadań w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego w 2022 roku pracownicy sekcji Higieny Pracy przeprowadzili 145 kontroli w 101 przedsiębiorstwach oraz 52 kontrole dotyczące chorób zawodowych. Nieprawidłowości stwierdzono podczas 56 kontroli. W efekcie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 27 decyzji nakazujących ich usunięcie. Pozostałe podmioty kontrolowane usunęły uchybienia przed wydaniem takiej decyzji. Kontrole zaczęto realizować od marca 2022 ze względu na

trwający stan epidemii w Polsce związanej z wirusem SAR-CoV-2. Wszyscy pracownicy byli skierowani przede wszystkim do prac związanych z epidemią.

WYNIKI KONTROLI

I. W zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy:

Poniżej przedstawiono tabelę ilustrującą najczęściej stwierdzone uchybienia podczas kontroli.

Liczba zakładów, w których stwierdzono:	
zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i sanitarno-higienicznych	25
brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy	22
uchybienia w zakresie stosowania / wprowadzania do obrotu substancji / mieszanin chemicznych	18
uchybienia w zakresie oceny ryzyka zawodowego i zapoznawania pracowników z tym ryzykiem	12
przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu / drgań	8
uchybienia w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych	6

Najwięcej uchybień, jak co roku, związanych było z niewłaściwym stanem sanitarno-higienicznym pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń sanitarno-higienicznych. Uchybienia w tym zakresie odnotowano w 25 zakładach, co stanowi ok. 25% skontrolowanych obiektów.

Okolo 22% skontrolowanych zakładów nie wykonało we wskazanych w przepisach terminach pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

W 6 zakładach znajdujących się pod nadzorem PSSE w.m. na stanowiskach pracy pracownicy wykonują pracę w warunkach ponadnormatywnego poziomu hałasu, to jest powyżej 85dB. W 8 zakładach odnotowano przekroczenie progu działania drgań (co już zobowiązuje pracodawcę do podjęcia działań organizacyjno-technicznych zmierzających do obniżenia poziomu narażenia), a w 1 zakładzie przekroczone wartości dopuszczalne w tym zakresie. Pracodawcy są zobligowani do zapewnienia pracownikom niezbędnych środków ochrony indywidualnej, ustalenia przyczyn przekroczeń i podjęcia działań zmierzających do ich usunięcia.

Nadzorem w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych bądź mutagennych objętych było 67 zakładów. Kwestie związane z ochroną takich pracowników reguluje m.in. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2235 z późn. zm.). Dominującym rodzajem czynnika rakotwórczego na terenie powiatu grodziskiego były i są pyły drewna (każdego rodzaju). Występuje on w 22 zakładach objętych nadzorem. W

placówkach medycznych oraz przychodniach weterynaryjnych dominuje narażenie na promieniowanie jonizujące oraz kontakt z formaldehydem (14 zakładów), natomiast na stacjach paliw narażenie związane jest z kontaktem z niskowrzącą benzyną niespecyfikowaną (16 zakładów).

Do innych czynników rakotwórczych/mutagennych odnotowanych na terenie powiatu grodziskiego zalicza się m.in.: tlenek etylenu, związki niklu, pyły azbestu, krystaliczną krzemionkę. Doszły nowe czynniki, które dotyczą w głównej mierze pracowników warsztatów samochodowych, a mianowicie narażenia na „prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika” oraz w mniejszym stopniu „prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla”.

Podczas kontroli bieżących prowadzone są działania uświadamiające oddziaływanie różnych czynników chemicznych na stan zdrowia pracowników. Między innymi w ramach współpracy z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy - Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie podczas kontroli zakładów pracy przekazano informacje dot. bazy CHEMPYL oraz bazy BIOINFO.

CHOROBY ZAWODOWE

W ramach oceny narażenia zawodowego przeprowadzono 52 postępowania wyjaśniające w zakładach na terenie powiatu lub w Archiwum Państwowym w Milanówku. Wydano 7 decyzji umarzających dla stron postępowania w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej, 9 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 2 decyzje o braku podstaw. W stosunku do pozostałych przypadków kontynuowane jest postępowanie administracyjne lub postępowanie było prowadzone na rzecz innych Stacji sanitarnych. Liczba prowadzonych postępowań w 2022 roku wyniosła 28. Dla porównania w poprzednich latach wynosiła: 31 w 2021r., 25 w 2020r., 20 w 2019r. Większość prowadzonych postępowań związanych jest nadal z cieśnią nadgarstka, inne to przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki. Wynika to z charakteru prowadzonej działalności przez zakłady mieszczące się na terenie powiatu grodziskiego. W ramach kontroli bieżących prowadzonych w obiektach, gdzie wystąpiła choroba zawodowa prowadzone są działania monitorujące obciążone stanowiska pracy. W zakresie postępowań związanych z chorobami zawodowymi prowadzona jest współpraca z Archiwami Państwowymi, Państwową Inspekcją Pracy, Mazowieckim Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi oraz z ZUS/KRUS

II. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących produkcji, importu, wprowadzania substancji lub mieszanin chemicznych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz użytkowania substancji lub mieszanin chemicznych w działalności zawodowej:

W zakresie wprowadzania do obrotu i/lub stosowania substancji i mieszanin chemicznych nadzorowi podlega 136 firm wprowadzających / dystrybuujących chemikalia oraz 137 stosujących je w działalności zawodowej.

W 2022 roku przeprowadzono łącznie 53 kontrole w podanym zakresie, z czego podczas 18 stwierdzono nieprawidłowości. Część z tych kontroli dotyczyła weryfikacji spełnienia przez przedsiębiorców obowiązków

wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne w zakresie art. 23r ust. 3 pkt 1) posiadania koncesji, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1-4, w zakresie, w jakim dotyczą paliw ciekłych; 2) wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 32a; 3) zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych, o którym mowa w art. 43e.

Co roku podejmowane są działania w ramach projektów na rzecz Komisji Europejskiej w zakresie chemikaliów. Działania te mają na celu weryfikację stopnia wdrażania rozporządzeń unijnych w krajach członkowskich. W 2022 roku był to zintegrowany program dotyczący m.in. egzekwowania ograniczeń zawartych w załączniku XVII do rozporządzenia 1907/2006 REACH dla mieszanin i wyrobów, z priorytetem przyznanym nowo przyjętym ograniczeniom oraz egzekwowania obowiązków dotyczących substancji w wyrobach.

W ramach nadzoru nad chemikaliami prowadzona jest współpraca z Współpraca z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy - Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie oraz Biurem ds. Substancji Chemicznych.

III. W zakresie przestrzegania przepisów przez podmioty gospodarcze wprowadzające do obrotu i stosujące prekursorzy kategorii 2 i 3:

W nadzorze stacji sanitarno-epidemiologicznej w 2022 roku było 10 podmiotów zajmujących się handlem prekursorami chemicznymi, przy czym do obrotu wprowadzane są tylko prekursorzy kategorii 3. Wśród nadzorowanych firm 2 prowadzą handel z państwami trzecimi (1 importer, 1 eksporter). Podczas kontroli bieżących firmy są weryfikowane również pod kątem stosowania takich substancji. W nadzorze jest ich obecnie 14. W roku 2022 nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie handlu / stosowania prekursorów narkotykowych.

IV. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej:

W ewidencji sekcji Higieny Pracy w PSSE w Grodzisku Mazowieckim znajduje się 56 podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem produktami biobójczymi. Według rozporządzenia 528/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady, wyróżnia się:

art 3 pkt i) „udostępnianie na rynku” oznacza każde odpłatne lub nieodpłatne dostarczanie produktu biobójczego lub wyrobu poddanego działaniu produktów biobójczych w celu jego dystrybucji lub stosowania w ramach działalności handlowej;

art 3 pkt j) „wprowadzenie do obrotu” oznacza pierwsze udostępnienie na rynku produktu biobójczego lub wyrobu poddanego działaniu produktów biobójczych.

Pięć firm zajmuje się wprowadzaniem produktów do obrotu, pozostałe nadzorowane podmioty gospodarcze zajmują się wyłącznie udostępnianiem produktów biobójczych na rynku. Po przeprowadzeniu 20 kontroli, które w głównej mierze dotyczyły oznakowania produktu i możliwości udostępniania na rynku, w 3 wypadkach stwierdzono uchybienia.

Okresowo podejmowane są działania w ramach projektów na rzecz Komisji Europejskiej w zakresie chemikaliów. Działania te mają na celu weryfikację stopnia egzekwowania rozporządzeń unijnych w krajach członkowskich.

W 2022 roku był to projekt dotyczący kontroli produktów biobójczych pod kątem obecności zatwierdzonych / niezatwierdzonych substancji czynnych.

V. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących detergentów:

W ewidencji sekcji Higieny Pracy w PSSE w Grodzisku Mazowieckim znajdują się 3 podmioty gospodarcze zajmujące się wytwarzaniem detergentów oraz 64 firmy zajmujące się ich wprowadzaniem do obrotu. Inspekcja sanitarna zajmuje się sprawdzaniem zgodności detergentu z przepisami rozporządzenia (WE) nr 648/2004. Kontrole dotyczą m.in. oznakowania produktu, karty charakterystyki, dokumentacji związanej z zawartą w produkcie substancją czynną.

VI. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących kosmetyków;

W ewidencji sekcji Higieny Pracy w PSSE w Grodzisku Mazowieckim znajdują się 4 podmioty gospodarcze zajmujące się wytwarzaniem produktów kosmetycznych oraz 23 firmy zajmujące się ich wprowadzaniem do obrotu. W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi skontrolowano 3 zakłady wytwarzające i konfekcjonujące produkty kosmetyczne – przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Inspekcja sanitarna zajmuje się sprawdzaniem zgodności produktu kosmetycznego z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 dotyczącego produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczą m.in. oznakowania produktu, dokumentacji oraz warunków procesu produkcji. Ponadto podejmowane są doraźne kontrole produktów kosmetycznych dotyczące obecności w ich składzie substancji zakazanych oraz substancji, które mogą być zawarte wyłącznie z zastrzeżeniem określonych ograniczeń.

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU GRODZISK MAZOWIECKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA ZAGROŻEŃ ZDROWIA PUBLICZNEGO STWARZANYCH PRZEZ ŚRODKI ZASTĘPCZE

ZATRUCIA

W ramach monitorowania zatruc środkami zastępczymi prowadzona jest współpraca z Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Szpitalem Zachodnim im. św. Jana Pawła II, przychodniami na terenie powiatu grodziskiego oraz Komendą Powiatową Policji i Starą Miejską w Milanówku i Grodzisku Mazowieckim.

W 2022 roku odnotowano 2 przypadki podejrzeń zatruc środkami zastępczymi. Poniżej zestawiono dane z lat 2015-2022 odnoszące się do skali problemu w odniesieniu do całego kraju, województwa mazowieckiego

oraz powiatu grodziskiego. Dane w większości pozyskano z dostępnych na stronie Głównego Inspektoratu Sanitarnego raportów w sprawie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych obejmujące lata 2013-2021 oraz Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach (SMIOD). Poniżej podano link do ww. raportów:

<https://www.gov.pl/web/gis/raporty-glownego-inspektora-sanitarnego-w-sprawie-srodkow-zastepczych-i-nowych-substancji-psychoaktywnych>

Na stronie GIS dostępne są również raporty dotyczące Europy obejmujące lata 2016-2020:

<https://www.gov.pl/web/gis/europejski-raport-narkotykowy->

rok	Liczba podejrzeń zatruc / zgonów związanych z „nowymi narkotykami”		
	kraj	województwo mazowieckie	hospitalizowany w powiecie grodziskim / dotyczy mieszkańców powiatu *
2015	7357	433	16 / 5
2016	4369	203	3 / 3
2017	4324, w tym 72 zgony	271, w tym 2 zgony	9 / 3
2018	4258, w tym 162 zgony	304, w tym 3 zgony	11 / 8
2019	2148, w tym 184 zgonów	136, w tym 72 zgony	7 / 3, w tym 1 zgon
2020	806, w tym 17 zgonów	46, w tym 3 zgony	8 / 4, w tym 1 zgon
2021	517*, w tym 11 zgonów	2*, w tym 0 zgonów	6 / 3
2022	1241*, w tym 17 zgonów	59*, w tym 0 zgonów	2 / 2

*dane pozyskane z Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach (SMIOD).

W roku 2022 dwa przypadki zatrucia dotyczyły 1 osoby w wieku <18 lat (kobieta) i 1 w wieku 27 lat (kobieta). Nie odnotowano przypadków zgonów na terenie powiatu grodziskiego.

Po zmianie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne nałożono obowiązek zgłaszania w ciągu 48 godzin państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Współpraca w takim zakresie z placówkami medycznymi prowadzona jest od 2015 roku.

WPROWADZANIE DO OBROTU

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Grodzisku Mazowieckim, ze Strażą Miejską w Grodzisku Mazowieckim i Milanówku, z Izbą Celną w ramach kontroli wprowadzania / wytwarzania środków zastępczych i nowych substancji

psychoaktywnych. Współpraca obejmuje informowanie o ewentualnych miejscach sprzedaży tych środków, zwalczanie nielegalnego wprowadzania / wytwarzania dopalaczy do obrotu. W 2022 r. nie prowadzono nowych postępowań w podanym zakresie. Nie stwierdzono punktów stacjonarnej sprzedaży środków zastępczych na terenie powiatu grodziskiego.

W ramach akcji „bezpieczne ferie” i „bezpieczne wakacje” zintensyfikowano działania kontrolne dotyczące przestrzegania przepisów w zakresie ustawy z dnia o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Skupiono się na sklepach z e-papierosami i produktami konopnymi. Podczas kontroli sprawdzano m.in. przestrzeganie zakazu sprzedaży osobom nieletnim e- papierosów i wyrobów tytoniowych, zakazu sprzedaży wysyłkowej oraz niedozwolonych form promocji i reklamy, sprawdzano certyfikaty określające zawartość THC (substancja psychotropowa) w dostępnych w sprzedaży produktach konopnych. Stwierdzane nieprawidłowości nakazywano usuwać.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Profilaktyką w zakresie określonym przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii w formie spotkań z nauczycielami, rodzicami zajmuje się przede wszystkim sekcja oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w PSSE w.m.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim umieszczono Raporty Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Zamieszczono również w formie pdf książkę „Nowe narkotyki. Dopálacze – wybrane zagadnienia toksykologii współczesnej” opracowaną przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym.

<https://www.gov.pl/web/psse-grodzisk-mazowiecki/dopalacze>

NADZÓR NAD PODMIOTAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ NPS

W 2022 roku nie otrzymano od Inspektora do spraw Substancji Chemicznych informacji dotyczących wydanych zezwoleń dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie legalnego wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzspółnotowej dostawy lub wewnątrzspółnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie na terenie powiatu grodziskiego. W razie otrzymania takiego zgłoszenia prowadzona jest współpraca polegająca na sprawdzeniu takiego podmiotu pod kątem spełnienia wymogów prawnych.

V. Nadzór epidemiologiczny

W roku 2022 Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim kontynuowała działania przeciwepidemiczne zmierzające do utrzymania na terenie powiatu grodziskiego bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego poprzez:

1. Prowadzono analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych występujących na terenie powiatu na podstawie zgłoszeń dokonywanych do PSSE przez podmioty lecznicze. Takie postępowanie miało na celu szybkie reagowanie i wdrożenie działań ukierunkowanych na zidentyfikowanie zagrożenia.

2. Dokonywano na bieżąco aktualizacji procedur, w tym Procedury "Postępowania w przypadku wystąpienia na terenie powiatu grodziskiego niebezpiecznej choroby zakaźnej, masowych zachorowań na choroby zakaźne oraz ataku bioterrorystycznego" zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Powyższe działania pozwoliły na doprecyzowanie skoordynowanych działań przeciwepidemicznych służb takich jak: policji, straży pożarnej, podmiotów leczniczych, ośrodków pomocy społecznej, ośrodków opieki całodobowej (DPS), jednostek administracji publicznej.

3. Kontynuowano działalność informacyjną skierowaną do placówek medycznych, szkół, przedsiębiorców oraz mieszkańców powiatu. Na bieżąco przekazywano komunikaty, obowiązujące akty prawne w zakresie zwalczania wirusa SARS-CoV-2, a także przekazywane przez Ministerstwo Zdrowia i Główny Inspektorat Sanitarny informacje, wytyczne i zalecenia dla poszczególnych podmiotów w zakresie ich działań.

4. Prowadzono systematyczne szkolenia pracowników w zakresie: znajomości objawów chorobowych, dróg szerzenia się zachorowań oraz metod zapobiegania i zwalczania oraz postępowania z osobami podejrzanymi o zakażenie lub chorymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zaleceniami i wytycznymi.

6. W pierwszej połowie 2022 roku na terenie powiatu grodziskiego zarejestrowano liczne ogniska epidemiczne zachorowań na COVID-19 dotyczące: domów rodzinnych, dużych zakładów pracy, domów opieki, placówek szkolno-wychowawczych, żłobków, przedszkoli oraz Szpitala w Grodzisku Mazowieckim. Niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia dotyczącego wzrostu liczby zakażeń SARS-CoV-2 w ww. podmiotach wdrażano procedurę postępowania w ognisku epidemicznym mającą na celu ograniczenie transmisji wirusa wśród określonych grup osób. Pracownicy PSSE w Grodzisku Mazowieckim całodobowo monitorowali sytuację epidemiologiczną w ogniskach, prowadzili analizy postępowania przeciwepidemicznego zgodnie z opracowanymi w podmiotach procedurami. Dokonywali oceny tych postępowań poprzez wskazanie błędów w postępowaniu osób, grup osób, wydawali zalecenia dotyczące wdrożenia dodatkowych procedur epidemicznych, przeprowadzenia dezynfekcji pomieszczeń i sprzętów.

7. W ramach prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych przeprowadzono kompleksowe wywiady z osobami zakażonymi, ustalano osoby ze styczności i dokonywano oceny rodzaju styczności, ponadto zwracano szczególną uwagę na źródła szerzenia się drobnoustroju chorobotwórczego. Podczas poszukiwania przyczyn wzrostu liczby zakażeń dokonywano przeglądu i analizy obowiązujących procedur przeciwepidemicznych wdrożonych przez jednostki oraz weryfikowano postępowanie ze środkami ochrony osobistej. W celu przecięcia transmisji patogenu na szeroką skalę prowadzono badania diagnostyczne.

8. Poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie przeprowadzonych działań w ramach czynnego nadzoru nad osobami zakażonymi SARS-CoV-2 i osobami z bezpośredniego kontaktu przez PSSE w Grodzisku Mazowieckim w ramach Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPI).

<i>Zgłoszenia</i>	<i>Wywiady epidemiologiczne</i>	<i>Bliski kontakt</i>	<i>Instytucje</i>	<i>Razem</i>
656	7958	462	631	9707

W ramach czynnego nadzoru nad przestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2 w obiektach użyteczności publicznej w 2022 roku przeprowadzono 18 kontroli.

Działalność kontrolna i postępowanie administracyjno-egzekucyjne w placówkach działalności leczniczej powiatu grodziskiego

W roku 2022 Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w ramach bieżącego nadzoru nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą obejmowała nadzorem **212** obiektów, w tym:

- podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne/szpital- 1;
  - podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (inne niż szpitale) – 13;
  - podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 99;
  - gabinety indywidualnej specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu niezabiegowym – 27;
  - gabinety indywidualnej, specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu zabiegowym- 72 (w tym gabinety stomatologiczne – 60).
- ✓ Kontrole wykonane w roku 2022:
- ogółem 107, w zakresie:
  - bieżącego nadzoru nad podmiotami leczniczymi – 62;
  - bieżącego nadzoru nad szczepieniami ochronnymi – 36;
  - bieżącego nadzoru nad chorobami zakaźnymi – 9.
- ✓ Prowadzone postępowanie administracyjne przez Sekcję Epidemiologii w 2022 r.:
- ogółem wydano 97 decyzji administracyjnych, w tym:
  - 78 umarzających wszczęte postępowanie administracyjne;
  - 8 decyzji nakazowych;
  - 1 decyzję zmieniającą;
  - 10 decyzji obciążających opłatą.

Ocena stanu sanitarno-higienicznego placówek medycznych

Charakterystyka stanu sanitarno-technicznego i funkcjonalnego placówek lecznictwa otwartego i zamkniętego

Stan sanitarno-techniczny i funkcjonalny kontrolowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą w większości nie budził zastrzeżeń. Obiekty utrzymane są w czystości i porządku, pomieszczenia prawidłowo wyposażone, wyroby medyczne prawidłowo przechowywane, gospodarka odpadami medycznymi prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, wdrożone i stosowane są procedury sanitarno-higieniczne. Podczas prowadzonych kontroli bieżących dokonano przeglądu procedur dotyczących: przyjęć pacjentów chorych lub podejrzanych o zakażenie SARS-CoV-2 w podmiotach leczniczych, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, w szczególności dezynfekcji powierzchni i urządzeń z którymi chory lub podejrzany o zakażenie SARS-CoV-2 pacjent mógł mieć kontakt w trakcie udzielania świadczeń zdrowotnych, postępowania z brudną odzieżą ochronną.

Podmiotom, w których stwierdzono nieprawidłowości z zakresu stanu sanitarno – technicznego wydano decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień z uwzględnieniem wagi uchybień i czasu niezbędnego do ich usunięcia oraz w przypadku 1 podmiotu leczniczego nałożono mandat karny w wysokości 500,- złotych. Stwierdzone podczas kontroli uchybienia dotyczyły naruszenia następujących przepisów prawa: Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022r. Poz. 402), ustawy z dnia 05 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022r. Poz 1657), rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010r. w sprawie zakresu, sposobu i częstotliwości prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. z 2010r. Nr 100 poz. 646), rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. 2017r. Poz. 1975), ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 699 ze zm.), Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2012r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022r. Poz.1225).

W roku 2022 pracownicy PSSE w Grodzisku Mazowieckim w okresie od 09.05.2022 r. do 27.05.2022 r. przeprowadzili kontrolę kompleksową SPS Szpitala Zachodniego im. św. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim, ul. Daleka 11 w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego, stosowania procedur sanitarno-higienicznych oraz kontroli zakażeń szpitalnych. Kontrolą objęto następujące komórki organizacyjne szpitala: Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych, Centralna Sterylizatornia, Oddział Pediatriczny, Oddział Urologiczny, Oddział Neurologiczny i Udarowy, Oddział Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Geriatrycznym, Oddział Kardiologiczny, Oddział Kardiologii Inwazyjnej, Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Blok Operacyjny, Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej, Zakład Mikrobiologii, Stacja Dializ, Pracownia Diagnostyki Endoskopowej, Oddział Ortopedii i Traumatologii, Oddział Chirurgii Ogólnej. Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) Uchybienia dotyczące prawidłowości wdrożenia i stosowania przez personel medyczny i pomocniczy procedur sanitarno-higienicznych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych szpitala, które były usuwane na bieżąco.
- b) Stwierdzone nieprawidłowości techniczne zostały z Dyrekcją szpitala omówione na spotkaniu dotyczącym podsumowania kontroli kompleksowej. Ustalono, że w związku z planowaną kompleksową modernizacją systemu tlenoterapii oraz budową lądowiska dla samolotów sanitarnych na dachu szpitala, przeprowadzenie prac remontowych w zakresie nieprawidłowości technicznych zostanie uwzględnione w planie remontów. Ponadto uwzględniono fakt, że usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości technicznych może zostać rozłożone w czasie, nie stanowi bowiem bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pacjentów.

Nadzór nad chorobami zakaźnymi

Monitoring sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu grodziskiego w roku 2022 prowadzony był w oparciu o rejestrację i statystykę chorób zakaźnych i zakażeń, weryfikowanie zgłoszeń lekarskich ZLK-1 oraz laboratoryjnych ZLB-1.

W omawianym okresie zgłoszono do PSSE w Grodzisku Mazowieckim ogółem **39637** zachorowania / podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne, w tym:

- 10 000 zgłoszeń zachorowań / podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne wykazanych w MZ-56
- 29 637 zachorowania / podejrzenia zachorowań na grypę wykazane w MZ-55.

W ramach bieżącego nadzoru nad chorobami zakaźnymi w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. przeprowadzono ogółem 9928 dochodzeń epidemiologicznych (9675 wywiadów dot. COVID-19, 253 inne wywiady), z otoczenia chorych 305 osób objęto nadzorem epidemiologicznym.

Najwięcej zgłoszeń zachorowań/podejrzeń zachorowań dotyczyło następujących jednostek chorobowych:

- grypa **29 637** (2021 r.- 26 474);
- ospa wietrzna **658** (2021 r.- 152);
- płonica/szkarlatyna **61** (2021 r.- 4);
- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy **100** (2021 r.- 50);
- salmoneloza **9** (2021 r.- 32);
- biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu **210** (2021 r.- 136);
- borelioza **42** (2021 r.- 30).

Powyższe zestawienie liczby zachorowań w prezentowanych jednostkach chorobowych pokazuje dość znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego liczby zgłoszonych zachorowań/podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne do PSSE w Grodzisku Mazowieckim. Z uwagi na fakt, że w 2022 r. zniesiono izolację dla osób zakażonych SARS-CoV-2 oraz zniesiono kwarantannę dla osób z kontaktu zwiększyła się „aktywność społeczna” ludzi (tzn. większa częstotliwość spotkań, kontaktów), a to z kolei przekłada się na szybszą transmisję różnych zakażeń. Z tego powodu prawdopodobnie liczba zarejestrowanych przez PSSE podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne wzrosła w stosunku do 2021 roku.

Należy zaznaczyć, że w 2022 roku spadła liczba odnotowanych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki Salmonella – w roku 2021 odnotowano ognisko zatrucia pokarmowego w placówce oświatowej na terenie pow. grodziskiego, dlatego też w 2021 roku liczba tych zakażeń była znacznie większa.

Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

W powiecie grodziskim szczepienia ochronne są realizowane przez: 23 podmiotów działalności leczniczej, które prowadzą 26 punktów/gabinetów szczepień. Wszystkie obiekty są pod bieżącym nadzorem Sekcji Epidemiologii w zakresie prawidłowej realizacji szczepień, w tym:

- ✓ warunków sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach punktów szczepień (wyposażenia niezbędnego do realizacji szczepień);
- ✓ transportu i magazynowania preparatów szczepionkowych;
- ✓ zakresu i terminów realizacji szczepień ochronnych;
- ✓ prowadzenia dokumentacji dot. wykonawstwa szczepień oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi;
- ✓ nadzoru nad niepożądanymi odczynami poszczepiennymi.

W roku 2022 w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

- opóźnień w realizacji szczepień ochronnych,
- prowadzenia dokumentacji dot. szczepień ochronnych,
- wyposażenia niezbędnego do realizacji szczepień,
- procedur sanitarno-higienicznych,
- nadzoru nad osobami uchylającymi się od obowiązku szczepień,
- postępowania w przypadku wystąpienia Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego.

W trakcie przeprowadzonych kontroli w dwóch podmiotach stwierdzono uchybienia wymagające wydania decyzji administracyjnej. W wyniku przeprowadzonych kontroli nakazano:

- zapewnić powierzchnię ścian umożliwiającą mycie dezynfekcję w pomieszczeniu punktu szczepień oraz w gabinecie lekarskim;
- zapewnić osłonę sufitowej lampy oświetleniowej w pomieszczeniu punktu szczepień;
- zapewnić listwę wykończeniową górnej futryny w drzwiach pomiędzy gabinetem lekarskim a punktem szczepień;
- zapewnić w gabinecie lekarskim połączenie ścian z podłogami wykonane w sposób umożliwiający jego mycie i dezynfekcję;
- powiadomić przez lekarza osoby sprawujące prawną pieczę nad osobami małoletnimi lub bezradnymi urodzonymi w latach 2012 – 2016 albo opiekunów faktycznych tych osób o obowiązku poddania tych osób obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz odnotowywać ten fakt w kartach uodpornienia, książeczkach szczepień oraz w dokumentacji medycznej, o której mowa w przepisach o rodzajach i zakresie dokumentacji medycznej oraz sposobie jej przetwarzania, przy czym dowody potwierdzające zrealizowanie tych obowiązków przedstawić do dnia 31 maja 2023 r;

- uzupełnić karty uodpornienia osób urodzonych w latach 2012 – 2016 w zakresie wpisów dot. wyników konsultacji specjalistycznych dla osób, w przypadku których lekarskie badanie kwalifikacyjne daje podstawy do długotrwałego odroczenia obowiązkowego szczepienia ochronnego. Wynik konsultacji specjalistycznej winien określać okres przeciwwskazania do wykonania szczepienia, rodzaj szczepionek przeciwwskazanych do stosowania lub indywidualny program szczepień ze wskazaniem rodzajów stosowanych szczepionek oraz terminem kolejnej konsultacji specjalistycznej;

Pozostałe uchybienia nie wymagały wydania decyzji administracyjnej gdyż kierownicy podmiotów zadeklarowali ich usunięcie w trybie natychmiastowym. Zalecono podjęcie działań w zakresie:

- skutecznego informowania rodziców o zaległych szczepieniach, niezwłocznego uzupełniania dawek zaległych oraz realizacji szczepień bieżących bez zbędnej zwłoki,
- wzmoczenie nadzoru nad osobami uchylającymi się od obowiązku szczepień,
- weryfikację zaświadczeń lekarskich o przeciwwskazaniach do obowiązkowych szczepień,
- weryfikację stanu posiadanych kart uodpornienia,
- opracowanie oraz stosowanie pisemnego Wezwania do szczepienia,
- prowadzenie rejestru przychodu/rochodu preparatów szczepionkowych pobranych z PSSE,
- odnotowywanie w kartach uodpornienia i dokumentacji medycznej wezwań do stawienia się na szczepienie (ustnych, telefonicznych, pisemnych),
- odnotowywanie w kartach uodpornienia oraz dokumentacji medycznej faktu poinformowania rodziców/opiekunów prawnych o szczepieniach obowiązkowych i zalecanych,
- uzupełnianie kart uodpornienia oraz dokumentacji medycznej w zakresie czasowych przeciwwskazań do szczepień (np. przewlekłe infekcje).
- uzupełnianie kart uodpornienia oraz dokumentacji medycznej o wpisy dot. szczepień przyjętych po za podmiotem (na podstawie okazanej dokumentacji)
- dokonywanie aktualnych wpisów w zakresie działań podejmowanych w związku z wystąpieniem Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego,
- uzupełnianie dokumentacji medycznej oraz kart uodpornienia w zakresie informacji nt indywidualnych kalendarzy szczepień (w przypadku przeciwwskazań lekarskich lub szczepień wyrównawczych), w tym wyznaczonych terminów oraz rodzajów szczepień.

Kierownicy podmiotów leczniczych deklarowali podjęcie działań mających na celu efektywniejsze uzupełnianie braków i szczepień opóźnionych (m.in. zwiększenie skuteczności powiadamiania o konieczności poddania się bieżącym szczepieniom, zwiększenie obsady kadrowej realizującej szczepienia ochronne).

W ogólnej ocenie wyników poszczególnych kontroli wzięto pod uwagę aktualną sytuację epidemiologiczną, która została wskazana przez kierowników podmiotów leczniczych jako główny czynnik mający wpływ na mniej efektywną realizację szczepień ochronnych.

W roku 2022 opracowano oraz wdrożono projekt obejmujący działania edukacyjne w zakresie szczepień ochronnych. Jego celem jest wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie roli szczepień

ochronnych w zapobieganiu zakażeniom i chorobom zakaźnym, poprawa kompetencji kadry medycznej w zakresie nadzoru nad osobami podlegającymi obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz zwiększanie stanu zaszczepienia populacji powiatu grodziskiego w grupie wiekowej do 0-19 r.ż. W I etapie działania realizowane przez PSSE kierowane były do kierowników podmiotów leczniczych oraz kadry medycznej. II etap, zaplanowany na rok 2023 obejmować będzie kontynuację dotychczas podjętych działań oraz propagowanie wiedzy dot. szczepień ochronnych wśród mieszkańców powiatu grodziskiego.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego poza przeprowadzonymi kontrolami w zakresie nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych zgodnie z PSO oraz nad gospodarką preparatami szczepionkowymi szczególną uwagę zwrócono na edukację personelu medycznego w zakresie przepisów prawa regulujących prowadzenie działalności z zakresu szczepień ochronnych.

Opracowano i udostępniono podmiotom leczniczym wzory procedur sanitarno-higienicznych niezbędnych przy udzielaniu świadczeń z zakresu szczepień ochronnych.

Zgodnie z wytycznymi WSSE oraz aktualną sytuacją epidemiczną przekazywano podmiotom leczniczym pisma informacyjne, stanowiska oraz wytyczne niezbędne w bieżącej pracy.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego nad placówkami POZ realizującymi Program Szczepień Ochronnych zrealizowano także 5 kontroli w programie ogólnopolskim z wykorzystaniem załącznika-Formularza kontroli placówki POZ/punktu szczepień realizujących Program Szczepień Ochronnych. Kontrole przeprowadzone w ramach ogólnopolskiej akcji nie wykazały nieprawidłowości z naruszeniem przepisów prawa. W czasie bieżących kontroli zwracano szczególną uwagę na sposób informowania pacjentów o szczepieniach, a także na warunki przechowywania preparatów szczepionkowych oraz dokumentację dot. zamawiania oraz zużycia szczepionek.

W roku 2022 w PSSE zorganizowano trzy szkolenia dla podmiotów leczniczych obejmujące tematykę bieżącej organizacji pracy w zakresie szczepień ochronnych oraz tryb postępowania z osobami uchylającymi się od obowiązku szczepień. Szkolenia skierowane były do kierowników podmiotów leczniczych, lekarzy, a także personelu pielęgniarskiego. Łącznie wzięło w nich udział 60 osób.

W zakresie nadzoru nad szczepieniami ochronnymi Sekcja Epidemiologii prowadzi magazynowanie i dystrybucję preparatów szczepionkowych do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych finansowanych z budżetu państwa.

W PSSE funkcjonuje Elektroniczny System Kontroli i Monitoringu urządzeń chłodniczych do magazynowania preparatów szczepionkowych, który umożliwia rejestrację pomiarów temperatury zapisywanych w pamięci stacji bazowej i wizualizację danych na wykresie.

System nadzorowany jest przez serwer monitorujący prawidłową pracę i wysyłający alarmy do pracowników Sekcji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości (powiadamanie SMS-owe). Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny w Warszawie przeprowadził kontrolę w zakresie sposobu i warunków przechowywania szczepionek, sposobu postępowania z produktami leczniczymi nieodpowiadającymi wymaganiom jakościowym, w tym po upływie terminu ważności, sposobu przyjmowania i przekazywania oraz warunków

transportu szczepionek zgodnie z procedurami Dobrej Praktyki Dystrybucyjnej. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W celu ujednoczenia i zachowania prawidłowego przechowywania oraz podawania preparatów szczepionkowych w punktach szczepień, w PSSE opracowano wzory procedur sanitarno-higienicznych, które zostały udostępnione podmiotom medycznym.

W ramach ustawowych obowiązków prowadzono rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych. W roku 2022 zarejestrowano łącznie 13 NOP z czego jeden przypadek został ostatecznie zakwalifikowany przez lekarza jako NIE NOP.

Zgodnie z wytycznymi prowadzono dystrybucję preparatu Verorab z puli zwolnionej z rezerwy przeciwepidemicznej celem uodpornienia narażonych grup zawodowych przeciwko wściekliźnie (pracownicy lecznic weterynaryjnych).

W bieżącej pracy podjęto działania zmierzające do wzmoczenia nadzoru nad osobami uchylającymi się od obowiązku szczepień. Podczas kontroli bieżących w podmiotach realizujących szczepienia obowiązkowe (również na zasadach komercyjnych) zwracano szczególną uwagę na konieczność objęcia nadzorem osób, które nie realizują obowiązku szczepień zgodnie z PSO. W podmiotach zalecono wnikliwszą ocenę kart szczepień oraz bieżącą aktualizację liczby osób uchylających się od wymaganego obowiązku. Pracownicy podmiotów medycznych przeprowadzali rozmowy telefoniczne, indywidualne z rodzicami/opiekunami prawnymi w przychodniach oraz podczas wizyt patronażowych. Zwiększono ilość pisemnych wezwań do stawienia się na szczepienie wystosowanych przez podmioty lecznicze (wysyłanych listem poleconym lub listem poleconym za potwierdzeniem odbioru). Podczas kontroli prowadzono indywidualne instruktaże mające na celu wzrost efektywności działań prowadzonych przez podmioty. W ramach szkoleń skierowanych do personelu zajmującego się szczepieniami ochronnymi omawiano zagadnienia z zakresu nadzoru nad osobami uchylającymi się od obowiązku szczepień. Szczególną uwagę zwracano na kryteria kwalifikacji oraz przesłanki wskazujące na uchylanie się od obowiązku szczepień. Podkreślano rolę prawidłowego prowadzenia dokumentacji dot. szczepień ochronnych w kontekście postępowania administracyjnego. Opracowano procedurę zgłaszania informacji o osobach uchylających się od obowiązku szczepień do PSSE. W ramach dokumentacji opracowanej przez PSSE przygotowano do wykorzystania w bieżącej pracy: tabelę z imiennym wykazem osób uchylających się od obowiązku szczepień (załącznik do sprawozdania kwartalnego), tabelę z imiennym wykazem osób, które wykonały obowiązek szczepień we wskazanym okresie sprawozdawczym, formularz zgłoszenia do PSSE osób uchylających się od obowiązku szczepień.

W ramach opracowanej procedury do PSSE wpłynęło 12 formularzy zgłoszeń osób uchylających się od obowiązku szczepień. Ponadto zarejestrowano 2 zgłoszenia przekazane przez podmioty spoza powiatu grodziskiego. Łącznie zarejestrowano 14 zgłoszeń będących podstawą do podjęcia dalszych czynności przez PSSE. Po wskazaniu na uzupełnienie braków formalnych wezwaniu do stawienia się na szczepienie skierowano do 6 rodziców (dot. 6 dzieci). W wezwaniu wskazano na podstawę nałożenia obowiązku, a także na konsekwencje (zdrowotne, prawne) wynikające z jego niezrealizowania (16 pism). 1 osoba

zrealizowała obowiązek szczepień przed podjęciem czynności przez PSSE. Dokumentację dot. jednej osoby przekazano zgodnie z aktualnym miejscem zamieszkania. W trakcie trwających czynności 2 rodziców (4 dzieci) zmieniło deklarację wyboru POZ w związku z czym postępowanie zostało wstrzymane do czasu otrzymania dokumentacji w zakresie szczepień ochronnych przez nowo wybrany podmiot. Pozostałe postępowania zostaną wszczęte po uzupełnieniu braków formalnych w dokumentacji.

W ramach współpracy z biurami podróży wskazywano na możliwości skorzystania z aktualnej informacji na temat szczepień dla osób udających się w różne regiony świata oraz z aktualnych komunikatów Głównego Inspektoratu Sanitarnego dot. zagrożeń epidemiologicznych o charakterze nadzwyczajnym. Przekazywano informację nt. punktów informacyjnych oraz wykonujących szczepienia obowiązkowe i zalecane przed wyjazdem. W siedzibie PSSE w Grodzisku Mazowieckim umieszczona jest tablica informacyjna na temat zalecanych szczepień osobom udającym się w podróż.

VI. Ocena stanu sanitarnego zakładów nauczania i wychowania

Ogółem w 2022 roku nadzorem objęto 47 placówek stałych ze 146 figurujących w ewidencji, które funkcjonują jako placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze. Liczba placówek w ewidencji w 2022 roku wynosiła:

- 20 żłobków;
- 1 klub dziecięcy
- 47 przedszkoli funkcjonujących samodzielnie;
- 27 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie;
- 7 zespołów szkolno-przedszkolnych;
- 5 zespołów szkół;
- 6 liceów ogólnokształcących funkcjonujących samodzielnie;
- 8 innych form wychowania przedszkolnego;
- 3 poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza;
- 1 bursa
- 3 placówki wsparcia dziennego;
- 1 szkoła policealna dla dorosłych;
- 3 placówki kształcenia ustawicznego;
- 13 placówek wychowania pozaszkolnego.

W nadzorowanych placówkach przeprowadzono 56 kontroli sanitarnych, w tym 7 w placówkach sezonowych (akcja letniego wypoczynku dzieci i młodzieży). Współpraca z merytorycznymi komórkami nadzoru w PSSE w Grodzisku Mazowieckim prowadzona było na bieżąco w zależności od potrzeb i problemów. Współpraca sprowadzała się do konsultacji i poradnictwa oraz do wspólnych kontroli w nadzorowanych obiektach dla dzieci i młodzieży, każdy w zakresie swojej właściwości. W sposób szczególny współpraca była ścisła z:

- Sekcją Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku – przeprowadzono 4 wspólne kontrole placówek, w których prowadzone jest dożywianie oraz wypoczynku (w tym 2 interwencyjne),
- Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego – przeprowadzono 10 wspólnych kontroli podczas odbiorów technicznych i przy opiniowaniu placówek,
- Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia – przeprowadzono 8 wspólnych kontroli i wizytacje, w placówkach sezonowych.

Realizacja zamierzeń ujętych w planach pionu HDiM za rok sprawozdawczy 2022:

1) Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami placówek nauczania, wychowania, wypoczynku rekreacji dzieci i młodzieży oraz opieki na podległym terenie.

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim były 146 stałych placówek oświatowo-wychowawcze. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 47 placówkach, obejmując bieżącym nadzorem 32 %

będących w ewidencji. W I kwartale 2022r. (zwłaszcza w okresie luty - marzec) w związku z bardzo dużą liczbą zakażeń COVID-19 na terenie powiatu grodziskiego i koniecznością przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych w systemie SEPIS bieżący nadzór w formie kontroli sanitarnych był utrudniony. W wyniku kontroli wydano 37 decyzji administracyjnych. Wydano 21 opinii sanitarnych, w tym 9 dla przedszkoli, 4 dla szkół podstawowych, 1 dla liceum ogólnokształcącego, 1 dla placówki wychowania pozaszkolnego, 4 dla innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla uczniów będących obywatelami Ukrainy i 2 opinii w formie decyzji opiniujących żłobki.

2) Analiza warunków środowiskowych funkcjonowania placówek nauczania, wychowania i opieki na terenie objętym nadzorem.

W kontrolowanych placówkach sprawdzano warunki mikroklimatu. Nie odnotowano przypadków niskich temperatur powietrza w pomieszczeniach lekcyjnych oraz w salach pobytu dzieci, jak również braku wentylacji grawitacyjnej lub mechanicznej. Nie stwierdzono nieprzyjemnych zapachów w kontrolowanych placówkach.

3) Ocena warunków sanitarno-higienicznych, w sezonowych placówkach zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, na terenie województwa mazowieckiego.

Bieżący nadzór sanitarny nad placówkami sezonowego wypoczynku Akcji Letniej i Zimowej prowadzony był na podstawie zgłoszeń zarejestrowanych w bazie MEN, w 2022r. na nadzorowanym terenie odnotowano ogółem 69 turnusów akcji letniej i 25 turnusów akcji zimowej. Kontroli dokonano w 7 turnusach. Zgodnie z planem zasadniczych zamierzeń PSSE przekazywała stosowne oceny sprawozdawcze do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie.

4) Sprawowanie nadzoru w zakresie higieny procesu nauczania i wychowania, w szczególności w zakresie: dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży, oceny rozkładów zajęć lekcyjnych oraz zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim w roku sprawozdawczym było 27 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie (skontrolowanych: 11), 6 liceów ogólnokształcących funkcjonujących samodzielnie (skontrolowanych: 1), 7 zespołów szkolno-przedszkolnych (skontrolowanych: 2) oraz 5 zespołów szkół (skontrolowanych: 2).

Nadzorowano przestrzeganie wymagań higienicznych i zdrowotnych w odniesieniu do:

- oceny dostosowania mebli do ergonomii dzieci i młodzieży - dokonano oceny w 2 przedszkolach (łącznie 6 oddziałów - 79 przedszkolaków, ocena nie wykazała nieprawidłowości;
- oceny rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 3 szkołach podstawowych (łącznie 13 oddziałów) oraz 2 zespołach szkół; (łącznie 20 oddziałów); ocena rozkładów zajęć lekcyjnych pod względem zasad higieny pracy umysłowej uczniów w placówkach nie wykazywała nieprawidłowości;
- oceny zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych dokonano w 15 placówkach - wszystkie zapewniały takie miejsca.

5) Prowadzenie postępowania administracyjnego wynikającego z bieżącego nadzoru nad kontrolowanymi obiektami pobytu dzieci i młodzieży.

W analizowanym roku sprawozdawczym wydano 39 decyzji administracyjnych, w tym 37 decyzji umarzających dalsze postępowanie administracyjne i 2 decyzje opiniujące na żłobki.

6) Ocena przebiegu zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Meldunki z akcji zimowej (1 raz) i akcji letniej (2 razy) były przekazywane do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie, zgodnie z wyznaczonym terminem realizacji przedsięwzięć.

7) Informacja o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2022/2023.

W minionym roku stan przygotowania szkół do nowego roku szkolnego oceniono w 1 placówce. Dzięki przeprowadzonym rozbudowom i przebudowom, a także generalnym remontom i bieżącej konserwacji poprawiono znacznie warunki sanitarno - techniczne i higieniczne. Meldunki zostały przekazywane do WSSE zgodnie z wyznaczonym terminem realizacji przedsięwzięć.

8) Ocena posiadania certyfikatów przez placówki na meble i sprzęt sportowy.

W placówkach sukcesywnie wymieniane są meble edukacyjne na nowe i regulowane, co ułatwia dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i młodzieży. Wszystkie meble zakupione są po 1997 roku. W skontrolowanych placówkach odsetek mebli z certyfikatami wynosił 100 %.

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek:

Rozbudowa placówek dotyczyła następujących obszarów: - adaptacja nowych pomieszczeń (dotychczas mieszkalnych) na potrzeby istniejącej placówki żłobkowej; budowa nowych pomieszczeń na piętrze na potrzeby istniejącej placówki żłobkowo-przedszkolnej.

Remonty generalne w placówkach polegały na: - termomodernizacja budynku (wymiana grzejników, rur); wymiana elewacji zewnętrznej budynku; remont szatni, sal dydaktycznych, pracowni chemicznej, toalet dla uczniów; remont dachu nad salą gimnastyczną; wymiana podłogi w sali gimnastycznej; wymiana instalacji elektrycznej; przebudowa części budynku na potrzeby przedszkola w zespole szkolno-przedszkolnym.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania:

Wszystkie placówki na terenie powiatu funkcjonują w budynkach o dobrym stanie zarówno technicznym, jak i sanitarnym, podłączone głównie do wodociągów publicznych i w większości są skanalizowane. W roku 2022 skontrolowano 2 placówki bez podłączenia do wodociągu publicznego (1 przedszkole niepubliczne, 1 żłobek niepubliczny (obie placówki w tym samym budynku); 3,7% wszystkich skontrolowanych placówek; lokalizacja na terenach wiejskich bez możliwości podłączenia do sieci wodociągowej) oraz 6 placówek bez podłączenia do kanalizacji miejskiej (3 przedszkola niepubliczne, 1 przedszkole publiczne, 1 żłobek niepubliczny, 1 szkoła podstawowa; 11,1% wszystkich skontrolowanych placówek; lokalizacja na terenach wiejskich bez możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej, zapewniono szczelne zbiorniki bezodpływowe).

W większości szkół zlokalizowanych na terenie powiatu grodziskiego funkcjonuje jednozmienny system nauczania. Systemem zmianowym objęte są głównie uczniowie klas I – III w dużych szkołach. W szkołach prowadzone są stołówki wydające obiady, a w części szkół prowadzone jest żywienie na zasadach cateringu, część posiłków refundowana jest przez Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej.

Forma wypoczynku w miejscu zamieszkania:

Na terenie powiatu grodziskiego wypoczynek dzieci i młodzieży opierał się w 2022 roku o formy organizowane w miejscu zamieszkania. Placówki organizujące akcje letniego i zimowego wypoczynku starały się o zapewnienie dzieciom podczas pobytu pełnego wyżywienia. We wszystkich skontrolowanych turnusach stan sanitarno - higieniczny i techniczny pomieszczeń przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży spełniał określone wymagania bez zastrzeżeń. W czasie wypoczynku nie odnotowano wypadków, urazów czy zatruc pokarmowych u uczestników półkolonii.

Sprawowanie nadzoru nad warunkami sanitarno - higienicznymi w żłobkach:

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim w roku sprawozdawczym było 20 żłobków, z czego skontrolowano 7 placówek. W żadnej z placówek nie stwierdzono nieprawidłowości.

WNIOSKI:

W I kwartale 2022r. (zwłaszcza w okresie luty - marzec) w związku z bardzo dużą liczbą zakażeń COVID-19 na terenie powiatu grodziskiego (ok. 200-300 przypadków dziennie) i koniecznością przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych w systemie SEPIS bieżący nadzór w formie kontroli sanitarnych był utrudniony. Działania w zakresie HDiM skupiały się na współpracy z dyrektorami placówek w zakresie rozwiązywania problemów i wątpliwości dot. zakażeń wśród uczniów i personelu placówek oświatowych, wydawania opinii o zawieszeniu zajęć stacjonarnych (71 opinii wydanych w I kwartale 2022r.), a w późniejszym okresie, w związku z wybuchem wojny na Ukrainie i dużą liczbą uchodźców, na współpracy z samorządami gmin i wydawaniu opinii dla innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla uczniów będących obywatelami Ukrainy (zgodnie z art. 51 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa). Stan sanitarny placówek skontrolowanych w ramach kontroli bieżących nie wykazywał nieprawidłowości. Dyrektorzy kontrolowanych placówek prowadzili własną, coroczną kontrolę bezpieczeństwa i higieny na terenie obiektów, dokumentowaną stosownym protokołem. W okresie wakacji przeprowadzono generalne remonty, przebudowy i rozbudowy oraz bieżące naprawy konserwatorskie, przygotowujące placówki do rozpoczynającego się nowego roku szkolnego. Dzięki powstawaniu nowych placówek wzrosła na terenie powiatu grodziskiego dostępność opieki i edukacji dla najmłodszych dzieci.

VII. Działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim podejmuje działania prozdrowotne w zakresie programów krajowych, wojewódzkich oraz innych przedsięwzięć prozdrowotnych obejmujących problematykę zdrowia publicznego. Zadania Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia wynikają z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej oraz potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu grodziskiego.

Przez poprzednie dwa lata, rok 2020 i 2021, działalność Sekcji skupiała się głównie na walce z pandemią i ograniczaniem negatywnego wpływu epidemii na społeczność lokalną. W roku 2022, kiedy zmniejszyły się ogólnokrajowe obostrzenia, można było rozpocząć szerszą działalność edukacyjną. Powrócono do realizacji wcześniejszych programów, akcji i kampanii o tematyce prozdrowotnej.

Programy edukacyjne adresowane do placówek oświatowych:

1. Profilaktyka palenia tytoniu

A. „Czyste powietrze wokół nas” – adresowany do dzieci w wieku 5 i 6 lat, ich rodziców i opiekunów, mający na celu wykształcenie umiejętności rozróżniania źródeł dymu, zdobycie wiedzy nt. szkodliwości palenia papierosów i ekspozycji na dym tytoniowy.

Liczba odbiorców – 188.

B. „Nie pal przy mnie, proszę” – program dla uczniów klas I-III mający na celu wykształcenie umiejętności asertywnego zachowania wobec osób palących papierosy w obecności dzieci.

Liczba odbiorców – 196.

C. „Znajdź właściwe rozwiązanie” – program dla uczniów klas IV-VIII mający na celu zmniejszenie występowania uzależnienia od tytoniu wśród dzieci i młodzieży.

Liczba odbiorców – 99.

D. „Bieg po zdrowie” – program edukacyjny dla uczniów klas IV szkół podstawowych, ich rodziców i ich opiekunów, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów, a poprzez te działania programowe zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci.

Liczba odbiorców – 85.

2. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Grupa docelową są dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat, a także rodzice i opiekunowie dzieci. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków higieniczno-żywnościowych od najmłodszych lat.

W roku szkolnym 2022/2023 do programu zgłosiło się 5 przedszkoli.

3. „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych.

Liczba odbiorców – 51.

4. „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”

Program edukacyjny dotyczący zapobiegania chorobom przenoszonym przez kleszcze na człowieka, skierowany do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych.

Liczba odbiorców – 512.

5. „Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny o zbilansowanym odżywianiu i aktywności fizycznej. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród dzieci (klasy V-VIII) i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Liczba podmiotów realizujących – 5.

Liczba odbiorców – 1650.

Program był realizowany w szkołach podstawowych. Ponadto w mediach społecznościowych PSSE zamieszczano materiały edukacyjne dot. tematyki programu.

6. Program edukacyjny #ŻyjDobrze

Cel główny:

- Upowszechnianie wiedzy w zakresie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

- Identyfikacja własnych potrzeb zdrowotnych
- Zwiększenie kontroli nad zdrowiem
- Podejmowanie wyborów i decyzji sprzyjających zdrowiu
- Kształtowanie potrzeb i kompetencji w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych

Adresaci programu:

- Uczniowie klas 0 – 3 szkół podstawowych
- Uczniowie klas 4 – 8 szkół podstawowych
- Rodzice i opiekunowie uczniów;
- Kadra pedagogiczna szkół

Treści programu koncentrują się wokół pięciu obszarów tematycznych:

- aktywności fizycznej,
- higieny,

- zdrowego żywienia,
- zdrowia psychicznego,
- profilaktyki.

W roku szkolnym 2022/2023 realizowana jest I edycja programu. Chęć realizacji zgłosili dyrektorzy 3 szkół podstawowych.

7. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Celem Programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadpodstawowych i ograniczenie skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu i narkotyków). W programie nie skupiono się tylko na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale przede wszystkim na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo.

W roku szkolnym 2021/2022 żadna szkoła nie realizowała programu, w bieżącym roku szkolnym swoje uczestnictwo zgłosiła 1 szkoła ponadpodstawowa.

8. Profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby „Podstępne WZW”

Cel główny: upowszechnienie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Liczba odbiorców – 64.

9. Profilaktyka czerniaka „Znamię! Znam je?”

Cel główny: upowszechnienie wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz wagi odpowiednich zachowań i postaw.

W bieżącym roku szkolnym swoje uczestnictwo zgłosiła 1 szkoła ponadpodstawowa i 1 podstawowa.

10. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy adresowany do uczniów (dziewcząt i chłopców) klas VII-VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, a także ich rodziców i opiekunów.

Liczba odbiorców – 416.

11. „Zdrowe piersi są OK!”

Program edukacyjny dotyczy profilaktyki raka piersi. Adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych (dziewczęta, chłopcy), pośrednio również do rodziców, kobiet z najbliższego otoczenia uczniów oraz kadry pedagogicznej szkół.

Liczba odbiorców – 215.

W ramach programu zorganizowano stoisko edukacyjne w Społecznym Liceum Ogólnokształcącym nr 5 w Milanówku, ul. Z. Herberta 41, na którym prowadzono naukę samobadania piersi z wykorzystaniem fantomów piersi. Uczennice, uczniowie i nauczyciele otrzymali tematyczne materiały informacyjno-edukacyjne. Spotkanie miało na celu utrwalenie nawyku regularnej kontroli piersi wśród młodych kobiet.

12. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV I AIDS

Cel – profilaktyka HIV/AIDS i graniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV w społeczeństwie, kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych.

Adresaci – uczniowie szkół ponadpodstawowych i kadra pedagogiczna

Zamieszczono informacje na profilu Facebook – 275 odbiorców

Liczba podmiotów realizujących – 7.

Liczba odbiorców – 583.

Realizacja kampanii społecznych:

A. Światowy Dzień Bez Tytoniu

Hasło przewodnie Światowego Dnia Bez tytoniu 2022 ogłoszone przez Światową Organizację Zdrowia brzmiało: „*Tytoń – zagrożenie dla naszego środowiska*”. Kampania skupiała się na negatywnym wpływie przemysłu tytoniowego na środowisko, które nas otacza. Miała również za zadanie dać osobom palącym dodatkowy powód do rzucenia nałogu.

Akcja była prowadzona głównie w mediach społecznościowych.

B. Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu – 3. czwartek listopada

Kampania zachęca do podjęcia decyzji o rzuceniu palenia, informująca o zagrożeniach wynikających z palenia tytoniu oraz o sposobach pomocy w rzuceniu nałogu, obejmowała działania związane z przekazywaniem treści edukacyjnych w formie publikacji internetowych.

C. Comiesięczny monitoring dot. przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach oświatowych, przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych, zakładach pracy, lokalach gastronomiczno-rozrywkowych, obiektach kultury i wypoczynku, sportowych, służących obsłudze podróżnych oraz w pomieszczeniach użytku publicznego.

Łączna liczba działań dot. profilaktyki palenia tytoniu – 1845.

D. Kampania prozdrowotna #ŻyjDobrze

Hasła przewodnie: **Zadbaj o siebie! Odbuduj swoje zdrowie po pandemii COVID-19! Rozkwitaj dobrym życiem!**

Cel kampanii:

- przypomnienie, że wyborów wpływających na nasze życie dokonujemy każdego dnia,
- uwrażliwienie na potrzebę stałego identyfikowania swoich problemów zdrowotnych,

- kształtowanie zachowań i postaw sprzyjających poprawie zdrowia w sferze fizycznej, psychicznej i społecznej.

Kampania skierowana była zarówno do dorosłych, jak i seniorów, młodzieży i dzieci.

Podjęte działania:

- Działania w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE i partnerów.
- Audycje radiowe (Radio Bogoria, Radio Niepokalanów).
- Spotkanie dla pracowników PSSE z dietetykiem, podczas którego omówiono między innymi rolę witamin w profilaktyce chorób, skuteczność różnego rodzaju diet, a także zakres badań zalecanych po przechorowaniu COVID-19. Poruszono również kwestię mitów dotyczących komponowania posiłków i łączenia ze sobą poszczególnych rodzajów produktów żywnościowych. Zainteresowani pracownicy mogli skorzystać z pomiaru parametrów składu ciała (poziom tkanki tłuszczowej i tkanki wisceralnej), BMI.
- Udział pracownika PSSE w szkoleniu „ABC profilaktyki” organizowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.
- Promowanie aktywności fizycznej przez pracowników PSSE podczas obchodów Światowego Dnia Roweru.
- Akcja pracowników PSSE "W zdrowym ciele zdrowy duch" – promowanie aktywności fizycznej jako czynnika pozytywnie wpływającego na zdrowie psychiczne.

Liczba odbiorców ogółem – 8859.

Realizacja interwencji nieprogramowych:

1. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia

HASŁO: NASZA PLANETA – NASZE ZDROWIE

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia uwaga Światowej Organizacji Zdrowia koncentrowała się na wpływie klimatu na zdrowie ludzi oraz na działaniach, które należy podjąć, aby zatrzymać zmiany klimatyczne.

Informację o Światowym Dniu Zdrowia zamieszczono na profilu Facebook PSSE (43 odbiorców).

2. Bezpieczny Wypoczynek – zimowy i letni

Cel główny:

- propagowanie prozdrowotnych zachowań wśród dzieci i młodzieży oraz kształtowanie postawy dbałości o zdrowie swoje oraz innych,
- podniesienie poziomu wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom związanym z wypoczynkiem letnim i zimowym.

Działania koncentrowały się na dystrybucji i publikacji materiałów edukacyjnych na stronie internetowej PSSE i w mediach społecznościowych. Poruszana tematyka: ochrona przed promieniowaniem UV, profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze, bezpieczeństwo w czasie upałów (w okresie wypoczynku

letniego) oraz bezpieczeństwo podczas uprawiania sportów zimowych, ochrona przed wyziębieniem oraz bezpieczny, aktywny wypoczynek w czasie ferii zimowych i wakacji.

Opracowano materiały edukacyjne: broszury pt. „Zasady bezpieczeństwa i higieny podczas wakacji” przekazane wychowawcom do wykorzystania podczas rozmów z dziećmi oraz karty pracy dla dzieci (wakacyjną krzyżówkę i „ubieranek” dot. profilaktyki chorób odkleszczowych).

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Maz. wzięli udział w Pikniku "Przywitanie Wakacji" na Paprociowej Polanie w Opypach – organizacja stoiska edukacyjnego, na którym zainteresowane osoby mogły skorzystać z pomiarów zawartości tkanki tłuszczowej i BMI. Instruowano również, jak prawidłowo wykonywać samobadanie piersi (instruktaż na fantomach piersi); dla dzieci przygotowano zabawę "zgaduj-zgadula" oraz stolik z rebusami i kolorowanymi.

Przeprowadzono 6 wizytacji w placówkach organizujących letni wypoczynek. W każdej odwiedzonej placówce pozostawiono materiały edukacyjne dla dzieci i rodziców dot. ochrony przed słońcem, profilaktyki: chorób odkleszczowych, wścieklizny, zatruc pokarmowych.

Łączna liczba odbiorców – 3157.

3. Profilaktyka używania alkoholu

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 661.

4. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Formy wizualne w siedzibie PSSE, edukacja prowadzona poprzez media społecznościowe.

Liczba odbiorców – 784.

W ramach dwóch powyższych zagadnień w Zespole Szkół Technicznych i Licealnych nr 2 w Grodzisku Mazowieckim, ul. Kilińskiego 8c odbyło się spotkanie dla młodzieży pt. „Zdrowy styl życia. Życie wolne od używek”, podczas którego rozmawialiśmy nt. zdrowia fizycznego i psychicznego oraz różnego rodzaju używek (tytoń, alkohol, narkotyki) i ich wpływu na młodą osobę. Podczas spotkania zaprezentowano walizki edukacyjne obrazujące wpływ spożywania alkoholu i narkotyków na różne narządy organizmu człowieka. O tym, jak zmienia się świat osoby nietrzeźwej lub będącej pod wpływem środków odurzających miała okazję przekonać się młodzież zakładając alko- i narkogogle.

5. Profilaktyka cukrzycy

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 200.

6. Profilaktyka zatruc pokarmowych

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 125.

7. Profilaktyka zatruc grzybami

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 336.

8. Wojewódzki konkurs fotograficzny „Leśne inspiracje”

Koordinacja konkursu na etapie powiatowym.

Liczba odbiorców – 240.

9. Profilaktyka grypy

Formy wizualne w siedzibie PSSE, dystrybucja materiałów, edukacja prowadzona w mediach społecznościowych PSSE.

Liczba odbiorców – 656.

10. Promocja higieny jamy ustnej

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 70.

11. Promocja szczepień ochronnych

Promowano hasło „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”. Prowadzono działania edukacyjne podczas Europejskiego Tygodnia Szczepień. Publikowano informacje oraz infografiki na profilu Facebook PSSE dotyczące szczepień ochronnych zgodnych z kalendarzem szczepień i szczepień dodatkowych. Informacje dotarły do 2150 osób.

12. Profilaktyka chorób nowotworowych.

W ramach Międzynarodowego Dnia Walki z Rakiem i Października – Miesiąca Profilaktyki Raka Piersi publikowano materiały edukacyjne na profilu Facebook i stronie internetowej PSSE. Do przychodni przekazano materiały dot. badań profilaktycznych (mammografia, cytologia).

Działaniami objęto ok. 365 osób.

13. Profilaktyka wszawicy

Poradnictwo adresowane do rodziców i dyrektorów placówek oświatowych.

Edukacja społeczeństwa poprzez stronę internetową i media społecznościowe PSSE.

Liczba odbiorców – 381.

14. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 220.

15. Promocja zdrowia psychicznego

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 286.

16. Profilaktyka zakażeń SARS CoV-2 i zachorowań na COVID-19

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 329.

17. Kampania EFSA „Wybieraj Bezpieczną Żywność” (Choose Safe Food)

Cele kampanii:

- budowanie świadomości społecznej, jak ważną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności i zdrowia konsumentów odgrywa nauka,
- zachęcenie konsumentów do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych.

Tematyka kampanii: suplementy diety, higiena żywności, w tym chorób przenoszonych drogą pokarmową oraz znakowanie żywności z uwzględnieniem alergenów.

Kampania była adresowana głównie do osób między 25. a 45. rokiem życia, które nie są specjalistami w dziedzinie bezpieczeństwa żywności i odżywiania, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

Podjęte działania:

- organizacja webinaru pt. „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- ekspozycja wizualna w siedzibie PSSE,
- zamieszczanie postów kampanijnych w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE.

Łączna liczba odbiorców – 752.

18. Profilaktyka wad postawy

Formy wizualne w siedzibie PSSE.

Edukacja poprzez stronę internetową i media społecznościowe PSSE.

Liczba odbiorców – 315.

19. Profilaktyka wścieklizny

Popularyzacja akcji dot. szczepień doustnych lisów żyjących na wolności przeciwko wściekliznie realizowanej przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Do podmiotów leczniczych przekazano materiały edukacyjne – karty informacyjne i ogłoszenia dot. realizowanych działań w zakresie rozdysponowania szczepionek oraz zwrócono się z prośbą o rozwieszenie, w miejscach widocznych dla pacjentów, informacji nt. szczepień lisów i profilaktyki wścieklizny.

Udostępniono materiały edukacyjne dla pacjentów odwiedzających PSSE.

Informacje w mediach społecznościowych PSSE.

Publikacja informacji na profilu Facebook PSSE – 318 odbiorców.

20. Profilaktyka chorób układu krążenia

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 139.

21. Zdrowie seniora

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 141.

22. Bezpieczeństwo kosmetyków

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 61.

23. Profilaktyka 40+

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 44.

24. Profilaktyka uzależnień behawioralnych

Odbiorcy działań prowadzonych w mediach społecznościowych PSSE – 48.

PODSUMOWANIE

Prowadzone przez nas działania profilaktyczne przyczyniają się do wzrostu świadomości uczniów oraz wszystkich mieszkańców powiatu w kontekście dbałości o własne zdrowie oraz kształtowania stałych, świadomych postaw prozdrowotnych.

W swoich działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców powiatu grodziskiego Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Grodzisku Mazowieckim (PSSE) uwzględniała bieżące problemy związane z sytuacją epidemiologiczną oraz zgłaszane, m.in. przez rodziców, nauczycieli, problemy zdrowotne, takie jak wszawica czy choroby wirusowe.

VIII. Nadzór zapobiegawczy

DZIAŁALNOŚĆ NA TERENIE POWIATU GRODZISKIEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO W ROKU 2022

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zajmuje się ochroną zdrowia publicznego na terenie Powiatu Grodziskiego na wielu płaszczyznach, wykonując zadania o charakterze prewencyjnym, które zostały określone w art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 195 z późn. zm.). Ocenę stanu sanitarnego powiatu grodziskiego przeprowadzono na podstawie zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, do którego należą w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 2) uzgadnianie (w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 3) wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określanie ewentualnego zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- 4) uzgadnianie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji środowiskowej,
- 5) uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych (budowa, zmiana sposobu użytkowania) pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 6) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.),
- 7) opiniowanie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych, w których w wyniku prowadzonych prac budowlanych oraz adaptacyjno-montażowych dokonano zmiany przeznaczenia,
- 8) uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 9) opiniowanie lokali aptek ogólnodostępnych, punktów aptecznych, hurtowni farmaceutycznych, składów celnych, składów konsygnacyjnych na podstawie *Ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo Farmaceutyczne* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2301),

- 10) opiniowanie obiektów budowlanych przeznaczonych do prowadzenia magazynów broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym i policyjnym pod kątem spełnienia wymagań sanitarnych na podstawie *Ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1650),
- 11) opiniowanie rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych.

W 2022 r. sporządzono łącznie 407 opinii i decyzji dotyczących powyższych zagadnień. W ramach prowadzonej przez Sekcję działalności zaopiniowano **20 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin**, w tym:

- 8 na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki,
- 2 na terenie Miasta Milanówek,
- 1 dla części Miasta Grodzisk Mazowiecki,
- 8 na terenie Gminy Żabia Wola,
- 1 dla Gminy Jaktorów

W trakcie uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego szczególną uwagę zwracano na ustalenia w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, komunikacji i zasad uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną, mając na względzie minimalizację zagrożeń dla terenów zabudowy mieszkaniowej i zabudowy chronionej (obiekty ochrony zdrowia, placówki oświatowe, domy pomocy społecznej) oraz zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej. Zmiany w projektowanych dokumentach planistycznych dotyczyły, m.in.: zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego i usługowego, wyznaczenia terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową, terenów zieleni urządzonej, wyznaczenie terenów lasów, określenie obszarów przeznaczonych pod lokalizację ujęć wody, terenów usług sakralnych, określenie terenów produkcji, składów i magazynów, wskazanie obszarów zabudowy rekreacyjnej, obszarów zabudowy usługowej z zakresu turystyki, sportu, rekreacji, zdrowia, kultury i oświaty, obszarów usługowych oświaty, opieki i wychowania, terenów infrastruktury technicznej oraz infrastruktury komunikacyjnej, wyznaczenie terenów gospodarki komunalnej i gospodarki odpadami, terenów oczyszczalni ścieków, zachowanie terenów rolniczych, łąk, pastwisk i zadrzewień śródpolnych, terenów wód powierzchniowych, a także obszarów zagrożenia powodzią przy jednoczesnym zapewnieniu właściwych zasad ochrony środowiska naturalnego. W powiecie grodziskim stopniowo zwiększa się ilość sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oddawanych do użytkowania. Działania te wpływają na poprawę stanu środowiska, a zwłaszcza stanu czystości wód

powierzchniowych oraz ochronę wód podziemnych. Systematyczna rozbudowa sieci wodociągowych umożliwi coraz szerszej liczbie odbiorców zaopatrzenie w wodę do picia właściwej jakości i w odpowiedniej ilości z ujęć publicznych. Rozbudowa sieci kanalizacyjnych pozwala na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego wyciekami ścieków z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. W związku z zainwestowaniem terenów powiatu grodziskiego oraz wyznaczeniem nowych funkcji użytkowych obszarów dotychczas nieużytkowanych wprowadzono zmiany w przeznaczeniu terenów usytuowanych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, w tym autostrady A2 oraz węzła autostradowego, a także zmiany w istniejącym układzie komunikacyjnym dostosowując istniejące ciągi komunikacyjne do wymogów przepisów prawa oraz wyznaczając nowe drogi wraz z towarzyszącą im infrastrukturą techniczną. Rozbudowa układu komunikacyjnego Gminy obejmująca budowę zachodniej obwodnicy Grodziska Mazowieckiego wymusiła konieczność dostosowania obszarów usytuowanych w sąsiedztwie do właściwych funkcji użytkowych oraz możliwości ich dalszego zainwestowania. Zmiany wprowadzone zapisami miejscowych planów przyczyniły się do uwydatnienia wartości kulturowych obszaru powiatu podtrzymując jego historyczny charakter i istniejący ład przestrzenny.

Zmiany wskazywane w planach miały służyć uporządkowaniu istniejącego ładu przestrzennego i sposobów wykorzystania terenów. W przedstawianych do uzgodnienia projektach uchwał miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opiniowano funkcjonalność proponowanych rozwiązań, w tym ich wpływ na poprawę warunków sanitarnych analizowanych obszarów poprzez, m.in. rozbudowę istniejących i budowę nowych sieci wodociągowych, budowę infrastruktury kanalizacyjnej oraz uregulowanie zasad gospodarki odpadami. W wydawanych opiniach zwracano uwagę na warunki higieny środowiska w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych. W opiniowanych dokumentach zwracano szczególną uwagę na lokalizację obiektów infrastruktury komunalnej, w tym obiektów gospodarki odpadami oraz oczyszczalni ścieków względem terenów mieszkaniowych oraz związanych z pobytem ludzi celem ograniczenia do minimum uciążliwości powstających w związku z eksploatacją budynków. W projektach analizowano obszary przeznaczone pod lokalizację nowych ujęć wody dla potrzeb bytowych wraz z zachowaniem niezbędnych stref ochrony bezpośredniej. Określano zgodność planowanych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami higieniczno-sanitarnymi. Opiniowano wpływ proponowanych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń miejscowych planów na stan środowiska oraz warunki

i jakość życia mieszkańców. W opiniowanych dokumentach planistycznych zwracano uwagę na istniejące na danym obszarze problemy ochrony środowiska oraz uciążliwości dla mieszkańców, w tym, m.in.: zanieczyszczenia komunikacyjne, zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego ściekami z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych, a także niską emisję z gospodarstw domowych. W opiniowanych projektach uchwał miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego analizowano projektowane rozwiązania techniczne oraz funkcjonalno-przestrzenne mające na celu minimalizację istniejących uciążliwości oraz ograniczenie negatywnych skutków realizacji zapisów planów.

Zgłaszane przez PPIS w wydawanych opiniach sanitarnych dotyczących opracowywanych dokumentów planistycznych zastrzeżenia i uwagi zostały uwzględniane w projektach uchwał.

W ramach prowadzonej działalności zaopiniowano **1 projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki**. Zmiany wprowadzone projektem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki dotyczyły, m.in.: zmian w przeznaczeniu obszarów, w tym wyznaczenia terenów zabudowy usługowej, produkcji, składów i magazynów wzdłuż autostrady A2 oraz węzła autostradowego w związku z rozwijającym się zainwestowaniem i koniecznością wyznaczenia nowych obszarów aktywności gospodarczej, a także dostosowania terenów do aktualnych przepisów. Zmiana Studium zakładała przekształcenie dotychczasowych terenów rolniczych oraz obszarów zabudowy mieszkaniowo-usługowej pod tereny aktywności gospodarczej i usług wskazujących obszary zabudowy o funkcjach przemysłowych, produkcyjnych, magazynowych i usługowych w celu zaspokojenia potrzeb Gminy w zakresie rozwoju gospodarczego, w tym wydzielenia wystarczającej powierzchni obszarów pod inwestycje.

W 2022 r. wydano **21 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:**

- 1 dla terenu miasta Grodzisk Mazowiecki,
- 6 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki,
- 1 dla Gminy Żabia Wola,
- 7 dla Gminy Jaktorów,
- 4 dla Gminy Baranów,
- 2 dla projektów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano **32 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko**. Dla 1 przedsięwzięcia na terenie Gminy Jaktorów wskazano potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Rozpatrzono **2 wnioski dotyczące wydania opinii o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko**, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby określania zakresu raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i odstąpiono od zajęcia stanowiska w formie pisemnej.

Wydano **3 opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji środowiskowej**.

Sporządzono **3 opinie sanitarne o projektach architektoniczno-budowlanych oraz technologicznych**. Przedłożone do zaopiniowania projekty dotyczyły budynku produkcyjnego palarni kawy, lokalu usługowego przeznaczonego na poradnię zdrowia psychicznego oraz projektu architektoniczno-budowlanego przebudowy istniejącego budynku mieszkalnego wraz z jego rozbudową i nadbudową na cele usługowe (przedszkole). Opinie sanitarne projektów architektoniczno-budowlanych obejmowały uzgodnienie dokumentacji w zakresie architektury, instalacji sanitarnych, technologii oraz zagospodarowania działki. Uzgadnianie inwestycji na etapie projektowania eliminuje w początkowej fazie, m.in.: nieprawidłowości w zakresie rozwiązań funkcjonalnych i przestrzennych, instalacji wodno-kanalizacyjnej, wentylacji, technologii, wyposażenia oraz warunków higieniczno-sanitarnych przewidzianych dla pracowników, co w konsekwencji przyspiesza proces odbioru inwestycji.

Rozpatrzono **61 zgłoszeń zakończenia budowy obiektów budowlanych**, które dotyczyły głównie budynków mieszkalnych, mieszkalno-usługowych, budynków gospodarczych, stajni, hali dla koni, hal magazynowych bez stanowisk pracy stałej, budynków inwentarskich z częścią agroturystyczną, budowy studni głębinowej wraz z infrastrukturą techniczną, szczelnego zbiornika na wody opadowe, stawu, budynków gospodarczych, usługowych, przebudowy istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, budynku biurowego, budynku OSP, tężni solankowej, łącznika komunikacyjnego między budynkami, budowy zachodniej obwodnicy, budynków technicznych, w tym kotłowni gazowej, przystanku osobowego (peronu), budynku wspólnot religijnych, infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowych, placu miejskiego dla potrzeb rekreacji, kładki dla pieszych oraz kładki pieszo-rowerowej.

Przeprowadzono **91 kontroli obiektów**, w tym obiektów nowo wybudowanych zajmując stanowisko w zakresie dopuszczenia do użytkowania w trybie art. 56 *Ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.), a także oceniając

spełnienie warunków higieniczno-sanitarnych w obiektach, w których dokonano zmiany sposobu użytkowania lub adaptacji oraz w obiektach w trakcie trwania prac budowlanych.

Przeprowadzono 27 kontroli obiektów w związku z zawiadomieniem o zakończeniu budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1997 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.), w tym:

- w 1 budynku szkoły podstawowej z oddziałami przedszkolnymi,
- w 1 budynku hotelu pracowniczego,
- w 5 halach produkcyjno-magazynowych z częściami administracyjnymi,
- w 1 zespole budynków o funkcji hotelowej (domki typu bungalow),
- w 1 budynku usługowo-handlowym,
- w 1 budynku komisariatu policji,
- w 2 budynkach przeznaczonych do opieki nad dziećmi (punkt przedszkolny, przedszkole, żłobek, poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci),
- w 1 budynku Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej,
- w 2 budynkach szkoły podstawowej,
- w 1 budynku usługowym,
- w 2 budynkach usługowo-handlowych,
- w 1 budynku Parku Handlowego,
- w 1 budynku dworca kolejowego,
- w 1 budynku sali wykładowo-medytacyjnej,
- w 1 budynku agroturystycznym,
- w 1 budynku restauracji,
- w 1 budynku mieszkalno-usługowym,
- w 1 budynku strażnicy OSP,
- w 1 budynku drukarni,
- w 1 budynku obsługi stacji paliw.

Przeprowadzono 60 kontroli w związku z wnioskiem o wydanie opinii sanitarnej o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych po przeprowadzonej adaptacji lub zmianie sposobu użytkowania, w tym:

- w 5 lokalach przeznaczonych na salon kosmetyczny (w 1 obiekcie przeprowadzono II kontrole),
- w 11 lokalach przeznaczonych na działalność gastronomiczną (bar, kawiarnia, pizzeria) (w 1 obiekcie przeprowadzono II kontrole),
- w 1 budynku przeznaczonym na zaplecze kawiarni (II kontrole)
- w 7 lokalach przeznaczonych na sklep spożywczy,
- w 1 lokalu przeznaczonym na salon tatuażu,
- w 5 lokalach przeznaczonych do opieki nad dziećmi (żłobek, przedszkole) (w 1 obiekcie przeprowadzono II kontrole)
- w 3 lokalach przeznaczonych do sprzedaży lodów,
- w 1 lokalu przeznaczonym na sklep z punktem gastronomicznym,
- w 3 lokalach przeznaczonych na gabinety lekarskie,
- w 1 budynku przeznaczonym na placówkę czasowej całodobowej opieki,
- w 4 budynkach pomieszczeniami przeznaczonymi do wydawania posiłków,
- w 1 lokalu przeznaczonym na gabinety rehabilitacyjne i terapeutyczne,
- w 1 lokalu przeznaczonym do produkcji i sprzedaży lodów,
- w 3 lokalach przeznaczonych na sklep z pieczywem,
- w 2 lokalach przeznaczonych na sklep z alkoholem,
- w 1 lokalu przeznaczonym na palarnię kawy,
- w 1 lokalu przeznaczonym do sprzedaży suplementów diety,
- w 1 lokalu przeznaczonym na studio treningowe,
- w 2 budynkach przeznaczonych na działalność oświatową (szkoła),
- w 1 lokalu przeznaczonym na piekarnię,
- w 1 lokalu przeznaczonym do magazynowania żywności.

Przeprowadzono 2 kontrole w lokalach usługowych przeznaczonych na restaurację, 1 kontrolę w budynku hali magazynowej z zapleczem socjalnym przeznaczonym do

magazynowania żywności oraz oraz 1 kontrolę w pomieszczeniach przeznaczonych na kuchnię w związku z wnioskiem Inwestora o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS wraz z Sekcją Higieny Żywnienia jako komórką wiodącą.

W 7 obiektach, w związku z wnioskiem Inwestora o wydanie opinii sanitarnej o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych, w których przeprowadzono adaptację lub dokonano zmiany sposobu użytkowania, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Większość obiektów, w których przeprowadzono czynności kontrolne wykonywana była zgodnie z projektem architektoniczno-budowlanym oraz technologicznym. Projekty budynków były uzgadniane przez rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych.

Wydano 56 opinii sanitarnych stwierdzających spełnienie wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali w związku z przeprowadzonymi pracami adaptacyjnymi oraz dostosowaniem do nowych funkcji.

Wydano 27 opinii sanitarnych w związku z dopuszczeniem obiektów budowlanych do użytkowania w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.). Dla 1 obiektu wydano 1 decyzję umarzającą postępowanie w sprawie wyrażenia stanowiska w trybie art. 56 ust. 1 pkt 2 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.) odnośnie zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym w związku z trwającymi pracami adaptacyjnymi w budynku uniemożliwiający zajęcia przez Organy Inspekcji Sanitarnej pozytywnego stanowiska.

Wydano 89 decyzji płatniczych za czynności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w tym 3 decyzje płatnicze za uzgodnienie dokumentacji projektowej oraz 86 decyzji płatniczych za czynności kontrolne.

W roku 2022 podobnie jak w latach poprzednich, udzielono wielu konsultacji i informacji w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych, głównie w sprawach dotyczących adaptacji obiektów na działalność usługową związaną z produkcją i obrotem żywnością, a także formami opieki nad małymi dziećmi - przedszkola, zespoły przedszkolne, żłobki, punkty przedszkolne, placówek oświatowych, placówek świadczących usługi medyczne – gabinety specjalistyczne, przychodnie oraz dotyczących zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej. Prowadzone konsultacje stanowią pomoc Inwestorom, w zakresie spełnienia wymogów sanitarno-higienicznych, przy planowaniu określonego rodzaju działalności, ale również w zakresie lokalizacji i zgodności inwestycji z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Konsultacje udzielane Inwestorom na każdy etap procesu inwestycyjnego przyczyniają się do zwiększania świadomości społecznej w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych dla poszczególnych rodzajów działalności.

Konsultacje na etapie opracowywania dokumentacji projektowej umożliwiają wyeliminowanie błędów w zakresie funkcjonalnym i technologicznym planowanej działalności oraz umożliwiają spełnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych oraz warunków bezpieczeństwa użytkowników w projektowanych budynkach.

Współpraca Inwestorów z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przed podjęciem działań inwestycyjnych, jak również w trakcie ich realizacji skutkuje brakiem konieczności zgłaszania sprzeciwów w dopuszczeniu do użytkowania przedsięwzięć.

Na terenie powiatu grodziskiego nie ma rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych. W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzanych w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351z późn. zm.) w trakcie trwania prac budowlanych oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych, a także kontroli w związku z zawiadomieniem o zakończeniu adaptacji oraz zmianie sposobu użytkowania obiektu każdorazowo monitorowano pracę rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych. Projekty budowlane oraz technologiczne były uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych bez znaczących uchybień w dokumentacji projektowej, na podstawie której wykonywany był obiekt oraz zgodnie z posiadanymi uprawnieniami.